

آواز

ملی

شماره اول سال ۱۳۹۲

نشریه رادیو تلویزیون ملی افغانستان

ACFJ

داکتر سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ، محمدزرین انخوری رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی، جلال محمودی معاون رادیو تلویزیون ملی و کارمندان
 حین افتتاح و گذاشتن سنگ تهاداب، مسجد رادیو تلویزیون ملی افغانستان.

محمدزرین انخوری و دیپلوم انجینیر امرالدین سالک معین ساختمانی وزارت امور شهرسازی با حضور داکتر
 سید مخدوم رهین حین امضا قرار دهنی بر اعمار ساختمان کمپلکس رادیو تلویزیون ملی افغانستان

غلام نبی فراهی معین وزارت اطلاعات و فرهنگ، محمد زرین انخوری رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان
 حین عیادت و احوال پرسی از نصرالله حافظ شاعر و نویسنده مستعد کشور.

محمدزرین انخوری، سفیر کشور اندونیزیا و انجینیر عبدالرحمن پنجشیری
 در مورد همکاری های نشراتی ملاقات و تبادل نظر نمودند.

محمد زرین انخوری نماینده بخش فرهنگی سفارت هندوستان در رابطه به
 همکاری های نشراتی ملاقات و تبادل نظر نمودند.

به نام خداوند توانا

PROPERTY
BACKLIP
S1102

آواز

شماره اول سال ۱۳۹۲
شماره اول سال ۱۳۹۲

ملی

رادیو تلویزیون ملی افغانستان

شماره اول آواز سال ۱۳۹۲

دربرگ های این شماره

- ✓ مقدمه
- ✓ رویدادهای
- ✓ تبر اوروان کال په نوښتونو...
- ✓ از رادیوکابل تا رادیو ...
- ✓ داماتی دوری مطبوعات....
- ✓ پژو هسگر عرصه موسیقی
- ✓ په شعری دحالت تصویر
- ✓ ژورنالیزم و مشخصات آن
- ✓ انخور تخیل څه شی دي
- ✓ سرمقاله نویسی
- ✓ گوینده گي فن مورد و....
- ✓ به سوی دیجیتال شدن
- ✓ له ډېر هیجانه یواسکلپت...
- ✓ شناسایی کارمندان
- ✓ غزل سرا
- ✓ داستان کوتاه
- ✓ البوم هنری
- ✓ صفحه شعر
- ✓ پلان نشراتی تلویزیون ملی

صاحب امتیاز: رادیو تلویزیون ملی افغانستان

مدیر مسوول: لمیه احمدزی

کمپوز و دیزاین: فاطمه هاشمی

آدرس: سرک ۱۴ وزیر محمد اکبر خان،

ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان

تلفون: ۰۲۰۲۳۱۰۷۳۵

ایمیل آدرس:

awazrta@yahoo.com

تیراژ: (۷۰۰)

شرح پشتی: رحیم یوسفزی آواز خوان مستعد کشور

آواز در ویرایش و کوتاه کردن نوشته ها آزاد است

چاپ مطبعه آزادی

افغانستان به مثابه نخستین کانون تمدن فرهنگ در آسیای مرکزی، جنوب آسیا و آسیای غربی با قدامت تاریخی بیش از پنج هزار سال، مهد پرورش مدنیت و چهار راه تلاقی افکار و عقاید بوده، در روند تکامل فرهنگ و تمدن منطقه و جهان نقش سازنده ایفا کرده است. یکی از شهرها دیار باستانی آن که جایگاه پرورش و زادگاه دانشمندان، متفکران، سخنوران و عارفان نامی بود، شهر باستانی غزنین است که در سده های چهارم و پنجم هجری یکی از بزرگترین مراکز فرهنگ و تمدن اسلامی شمرده میشود. بر همین ویژه گی و برازنده گی مهد باستانی، ولایت غزنی را، وزرای فرهنگ کشورهای اسلامی در سال ۲۰۰۷ میلادی یعنی پنج سال قبل از امروز در طرابلس در جلسه نوبتی سال ۲۰۱۳ میلادی را به افغانستان و شهر غزنه را نامزد مرکز تمدن و پایتخت فرهنگی جهان اسلام فیصله کردند، که در ۲۴ حمل سال جاری طی محفلی با شکوهی در ولایت غزنی و کابل رسماً افتتاح شد.

وزارت اطلاعات و فرهنگ در کنار ترمیم ابدات تاریخی و زیارتگاه های در غزنی، تدویر کنفرانس ها، مجالس عرفانی، فرهنگی و تاریخی دوره غزنویان هجده عنوان کتاب که معرف دوره غزنویان است چاپ و به دسترس مردم و علاقمندان قرار داد.

۲۰۱۳ رسال معرفی غزنی به حیث مرکز ثقافت اسلامی استقبال می کنیم امیدواریم اولیای امور در حفظ و ترمیم بناهای تاریخی غزنه و تمام بناها و ابدات تاریخی افغانستان توجه جدی مینول و نگذارد تا سرمایه معنوی و فرهنگی ملت افغان به تهدید و تباهی مواجه گردد.

رویدادهای فرهنگی

امعاریک محراب مسجد به مساحت ۱۵۶ متر مربع که گنجایش ۲۰۰ نماز گذار را در یک وقت و به ارزش مجموعی ۳/۵ ملیون افغانی توسط شرکت سلیم کاروان اعمار میگردد سنگ تهاداب آن توسط داکتر سیدمخدوم رهین وزیر اطلاعات و فرهنگ ، محمد زرین انخور رئیس عمومی ، جلال محمودی معاون ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان و حاجی حفیظ رئیس شرکت متذکره در موجودیت رهبری رادیو تلویزیون ملی گذاشته شد.

امضاً پیشنهاد مبنی بر ایجاد کمپلکس های رادیو تلویزیون ملی که میان محمد زرین انخور رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی و دیپلوم انجینیر امرالدین سالک معین ساختمانی وزارت امور شهر سازی در حالیکه وزیر اطلاعات و فرهنگ و هئیت رهبری رادیو تلویزیون ملی حضور داشتند عقد گردید. قابل ذکر است که کار اعمار کمپلکس متذکره ۳۶ فیصد آن توسط شرکت ساختمانی بنانی به پیش برده شده بود که با خارج شدن کارمندان و نیرو های شوروی سابق از افغانستان متوقف گردید، خوشبختانه اکنون پیشنهاد آن امضاً گردید که از بودجه رادیو تلویزیون ملی پروژه متذکره تکمیل خواهد شد. و هزینه آن مبلغ دوازده ملیون دالرامریکایی برآورد، که در مدت سه سال کار آن تکمیل خواهد شد.

د اطلاعاتو افرهنگ وزارت ته دکتابونو ورکول .

په متحده عربي اماراتوکی یو میشت افغان فرهنگي ۸۰۷ ټوکه کتابونه د اطلاعاتو افرهنگ وزیر ته ورکړل.

دغه کتابونه په متحده عربي اماراتوکی دیومیشته افغان فرهنگي الله نور سیلاب له خوا په داسې حال کی چې د اطلاعاتو افرهنگ وزارت فرهنگي معین سیدمصنق خلیلي هم حاضر و؛ د اطلاعاتو افرهنگ وزیر ته وسپارل شول.

د اطلاعاتو افرهنگ وزیر داکتر سیدمخدوم رهین ددغو کتابونو د ترلاسه کولو په وخت کی وویل: الله نور سیلاب په متحده عربي اماراتوکی یومیشته افغان پوه دی او پخوا د اطلاعاتو افرهنگ وزارت له خدمتکارانو څخه و او پلاری ارواښاد سیلاب هم د فرهنگي شخصیتونو او دوخت په اطلاعاتو افرهنگ وزارت اورادیسو افغانستان کی د شعر او ادب خاوندو.

داکتر رهین زیاته کړه چې د سیلاب په فرهنگي او انساني هلوځلو سره په بېلابېلو برخوکی دوه زره دوه سوه دوه ویشته ټوکه کتابونه په عربي او انگلیسي ژبو چاپ شوي او دغه وزارت ته وسپارل شول.

رویدادهای فرهنگی

غزني د اسلامي فرهنگ د پایتخت او د سولې او دوستي د بنا په توګه اعلام شو.

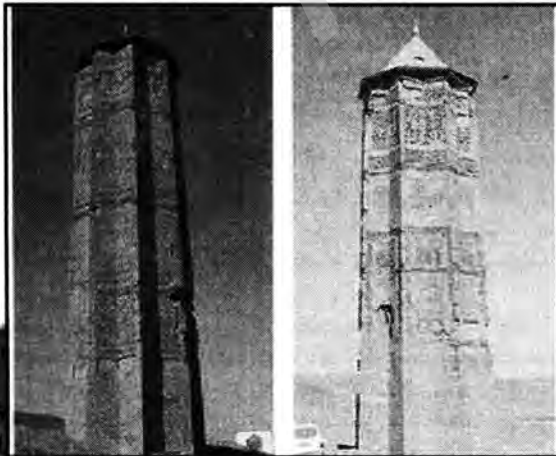
په هغو پرمختونو مراسمو کې چې دکابینې دځینو غړو، دجمهوری ریاست سلاکارانو، د پارلمان دځینو غړو، دځینو لایتونو دواليانو، درنو بهرنیو میلمنو او دغزني دولتي ادارو دکارکوونکو او ټولنیزو شخصیتونو په ګډون پرځای شوی وو؛ د افغانستان د اسلامي جمهوریت دجمهور رییس حامدکرزي پیغام په دیني او فرهنگي

چارو کې دجمهور رییس سترسلاکار پوهاند نعمت الله شهباني له خوا ولوستل شو.

په پیغام کې ویل شوی دی: په څلورمې او پنځمې هجري قمري پېړۍ کې غزني ددغې سیمې یو ځلانده او خوځنده بنا و له لیرې او نږدې واټونو څخه د عقلي او نقلی علومو پوهانو، ادیبانو، شاعرانو او عارفانو غزني ته مخه کوله او د دربار د پاملرنې وړ ګرځیدل.

غزني په هغه وخت کې د علومو او فرهنگ په پیدایښت، وده او ویاړنه کې په اسلامي نړۍ کې خاص مقام خان ته غوره کړی و. دپروسترو علمي او فرهنگي شخصیتونو او ډېرو ځلانده ادبي څیرو په همدې دوران کې په غزني کې تبارزوګر او ارزښتناک آثار یې پریښودل چې رول یې داسلامي او آن دنړیوالو علومو او فرهنگ په وده کې تلپاتې دي.

نن ورځ موږ ټول د فرهنگ او علومو ددغو نومیالیو په نامه او د هغوی په انساني مفکورو او دغه راز دغزني په فرهنگي بډاینو ویاړو له شک پرته دغه فرهنگي او علمي بډاینه زموږ د هیواد او د ټولې اسلامي نړۍ ویاړنی بلل کېږي ورپسې دغزني والي موسی خان اکبرزاده ویناوکړه او میلمنوته د ښه راغلاست د ویلو په ترڅ کې یې ویل: (نړۍ وال دي داسې فکر ونه کړي چې دافغانستان خلک یواځې په جګړې پوهیږي نور مو پرته جګړه صادره کړي ده، خودافغانستان خلکو نړیوالو ته فرهنگ صادر کړی دی.)

وروسته داطلاعاتو او فرهنگ وزیر ډاکتر سیدمخدوم رهین وینا وکړه او ویی ویل: افغانستان د ورپېښو د لارې او دتمدنونو دپیوستون په لویه لاره کې دموقعیت په خاطر له تېرو زمانو را په دی خوا د بېلابېلو فرهنگونو او تمدنونو مرکز و، یو له دغو تمدنونو څخه د غزنوي شاهنشاهي په دورې پورې اړه لري چې غزني ددغې شاهنشاهي دپایتخت په توګه د نړیوال فرهنگ په جوړولو کې ستره ونډه لرله.

په سیمه او په ځانګړې توګه دهند په نیمه وچه کې داسلامي فرهنگ په پراختیا او منځني ختیځ او مرکزي آسیا ته د هندوستانی فرهنگ او هنر په لېږدونه کې د اسلامي فرهنگ په پراختیا کې ددغه بنا همدغې ځانګړتیا او ستر رول له امله و چې داسلامي هیوادونو د علمي او فرهنگي سازمان ایسیسکو له خوا یې داسلامي پایتخت لقب وګاټه.

دچک جمهوریت د لوگر د ساحوي موزیم شاوخوا دیوال جوړوي .

د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د فرهنگي معین سید مصدق خلیلي او په کابل کې دچک جمهوریت د سفیر ترمنځ د همکاری تفاهم لیک لاسلیک شو. ددغه تفاهم لیک له مخې، د چک جمهوریت د یوسلو دیرشو زرو امریکایي دالرو په لگښت د لوگر ولایت د ساحوي موزیم شاوخوا دیوال چې ددغه ولایت د محمد آغې په ولسوالۍ کې به جوړشي او د لوگر ولایت د عینکو د مسو دکان څخه

یو زیات شمیر ترلاسه شوي آثار باید په خوندي ساحې کې وساتل شي . چې په همدې مقصد نږدې دیرش جریبه ځمکه د ساحوي موزیم د جوړولو په خاطر بیل کړای شوی ده. همدارنگه په کابل کې دچک جمهوریت سفیر وویل چې په دغه تفاهم لیک سر بېره، دغه هیواد لیوال دی چې د لرغون پوهنې په برخه کې د اطلاعاتو او فرهنگ له وزارت سره همکاری وکړي او سر بېره پردي چمتو دی چې په راتلونکي کې د دغه وزارت د لرغون پوهنې کارکوونکو ته روزنیز پروگرامونه جوړکړي .

جشنواره آهنگ های میهنی

اولین جشنواره آهنگ های میهنی حماسی به منظور ترویج احساس وطنی دوستی و ایجاد وحدت ملی، از جانب ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان راه اندازی شد. در این جشنواره بیشتر از ۳۵ آهنگ میهنی و وطنی که توسط هنرمندان موفق کشور سروده شده بود کا ندید و پس از ارزیابی هیأت کمیسیون ۱۸ پارچه آهنگ میهنی را انتخاب کردند.

غلام نبی فراهی معین وزارت اطلاعات و فرهنگ که در این محفل حضور داشتند در بیانیه ای خود گفت: رادیو تلویزیون ملی افغانستان در کنار ابتکار و کار شباروزی که به

منظور عرضه خدمات رسانه یی و پیام رسانی به وقت در کشور و سراسر جهان مصروف است . راه اندازی اولین جشنواره که میتواند به حب وطن دوستی میان مردم به خصوص جوانان بیافزاید قابل تقدیر است . محمد زرین انخورد رئیس عمومی رادیو تلویزیون ملی افغانستان در مورد برگزاری این جشنواره گفت: اکنون هم در میان شعرا، آهنگ سازان و هنرمندان جوان حب وطن دوستی و وحدت ملی وجود داشته و رادیو تلویزیون ملی افغانستان با راه اندازی این جشنواره صدای هنرمندان را پایدار و جاودانه می سازد.

سمع الله سمیع

تېر اوروان کال په نوښتونو سره

یې وښودل. همدارنگه ملی رادیو تلویزیون وکړای شول چې د هیواد دننه ملی اونړیوال کنفرانسونه په پوره ډول تعقیب اودهغی بهیر په ژوندی بڼه خپلوهیوادو لته وړاندې کړی. ددی په څنګ کې ملی رادیو تلویزیون دافغانستان په اړه په بهر کې ټول نړیوال کنفرانسونه، غونډی اونور مسایل هم په پوره ډول تر خپل پوښښ لاندی راوستلی او وخت په وخت یې په هیواد کې دسولی در اوستلو لپاره د طالبانو سره دروغی جوړی دخبرو بهیر اودسولی دعالی شورا ټولی کړنی او بهر ته دسولی په موخه سفرونه یې وخت په وخت ښودلی دی. همدارنگه دملی شورا، له ورځنیو چارو څخه یې خپل خلک په ژوندی بڼه خپور کړی او هم یې دکابینې له غړو څخه داستیضاح

رادیو تلویزیون په څنګ کې ټاکلی ځای خپل کړ. ملی رادیو تلویزیون د بیلابیلو پرگرامونو له مخې وخت په وخت دهیواد او خلکو د ستونزو د حل لپاره دهیواد ټولو سیاسي او ملی شخصیتونو ته بلنه ورکړه چې دمرکو، گردی میزونو، غونډو اود اواز دوجرګوله لاری دافغانستان دخلکو سره دهیوادروانی ستونزی شریکی کړی او دحل لاری چاری ورته په گوته کړی. ملی رادیو تلویزیون دافغان ولس مشردکورنی او بهرنی سفرونه په ډیره بڼه توګه تعقیب کړی او وخت په وخت یې له نوموړو سفرونو څخه خپل رپورتاژونه چمتو او خپلوهیوادو لته

دافغانستان ملی رادیو تلویزیون مشرتابه او ټولو کارکوونکو دافغانستان دخلکو د غوښتنو او هیلوسره سم وکړای شول، چې په تېر ۱۳۹۱ لمریز کال کې په سیاسي، اقتصادي، فرهنگي او ټولنیزو برخو کې په زړه پوري پروگرامونه جوړ او دوخت په پام کې نیولوسره یې نشر کړی. دافغانستان خلکو هم له نوموړو پروگرامونو څخه د ژوند په ټولو برخو کې زیاته ګټه واخیسته او دسوله ییز او بسیا ژوند رامنځته کولو لپاره یې ډېر څه ترینه زده کړل. دهیواد دننه اوله هیواد څخه بهر افغانانو د ملی رادیو تلویزیون ټول پروگرامونه په ډیره مینه واوریدل او ولیدل اودافغانستان ملی رادیو تلویزیون د هیواد دنورو شخصي

اوجوابونه بهير په بشيره ډول په گوته كړی دی او د اداري فسادپر ضد اوله منځه تلولپاره يې ټاكلې پروگرامونه په كار اچولي او دملی اردواو ملی پوليسو دخواكمنی لپاره يې دخانگرو پروگرامونوله لاری دجلب او جذب پروسه، په تعلیمی مركزونوكي دلوست بهير او هم يې دترهگری پر ضد جگری په بهير كی دامنیستی خواكونو دكار او فعالیت اوسربندنو په اړه بشپړ رپوتونه جوړ او نشرته يې سپارلی دی، او هم يې دهيواد او خلكو ددبمنانو دسیسی او توطیې وخت په وخت افشا كړی او شنډی كړی دی .

ملی راديو تلویزیون په دی توانیدلی دی چې وخت په وخت سیاسی، ادبی او فرهنگي څېری خلکوته وروپېژنی او دهغوی په لاس لیکل شوی اثار خلکوته په گوته كړی . ملی راديو تلویزیون په تیر كال كې دفرهنگ او هنر په مختلفو برخوكي دفرهنگي انواو هنری څېرو همكاری له خان سره درلوده او هم يې دهنر په ډگر كې نوی هنری څیری خلکوته وروپېژندلي او هم يې هغه افغانی هنر مندانو ته دكتسرتونودور كولو لپاره بلنه وركړه چې له هیواد څخه بهر ژوندكوی چې ددغه كار له امله دملی راديو تلویزیون آرشیف

لابدای شویدی . كه په لنډډول ووایم ملی راديو تلویزیون وكولای شول، چې دتبركال په بهير كې دافغانستان دټولو ملیتونو ترمنځ له هر ډول توپیرنه پرته دملی یووالی رینی كلکی كړی او په ټولو ژبويي خپل پروگرامونه سرته رسولی دي . په تیركال كې يې همدغه لویه لاسته راوړنه بلل كیدای شی .

په روان ۱۳۹۲ المریز كال كې چې دافغانستان ددولت او خلكوپه وړاندی لاستری دندی پرتی دی چې دسترآزمون كال بلل كیږی ، دملی راديو تلویزیون په وړاندی هم یو ستر او تاریخی كال گنل كیږی . داځكه چې په هیواد كې هر راتلونكي بدلون دراتلونكو پراخو او جامع پروگرامونو غوښتنه كوی . همدارنگه دا ایجاب كوی چې دروان كال په بهير كې ددولت ټولی كړنی ، تړونونه ، سفرونه ، دامنیستی خواكونو روزنه او تجهیز ، دامنیست دمسوولیت بشپړ لېږد ، دټاكنو دنوم لیکلولی ، دبرقی تذکر وویش ، دطالبانوسره دسولی خبری ، دناتواو امریکا دخواكونو دفعالیتونو په اړه معلومات ، له افغانستان څخه دبهرنیو خواكونو ولېږد بشپړ رپوتونه جوړ او په خپل وخت خپاره شي .

همدارنگه په سیاسی ، اقتصادی ، فرهنگي او ټولنیزو برخوكي

خانگری لاسته راوړنی اوله نړیوالی ټولنی سره دوامداره دوستانه اړیکي، دهیواددنده اوبهر كې د افغانی كډوالوسره د ژوند اوستونزو څخه خبرتیا دا ټول هغه څه دی چې باید دملی راديو تلویزیون له لاری هیوادوالوته په پوره ډول وښودل شی او ددی په څنگ كې په داسی نوبستونو لاس پورې شی چې په هر قدم كې دخلكو او نړیوالی ټولنی همكاری له خان سره ولری . دافغانستان خلك په دی باوردی لكه څنگه چې دملی راديو تلویزیون مشر محمد زین انخرو او ټولو كاركونكو دزیاتو ستونزو سره سره بیا هم وكولای شول چې په تېر ۱۳۹۱ كال د خلكو غوښتنو او هیلوته په پوره توگه خواب ووايي نوبیله شكه چې دروان كال په ترڅ كې به هم دزیاتو غوښتنو په رامنځته كولو او دخلكو په همكاری سره روان ستر تاریخی كال دغوره پروگرامونو په جوړولو او سرته رسولوسره پای ته ورسوی اود زیاتو لاسته راوړنو په درلودلو سره به بل نوی كال پېل كړی .

مسعود مولایی

از رادیو کابل تا رادیو افغانستان

همین طور با ظهور طالبان و دوره سلطه رژیم طالبانی رادیو مجدداً مورد ضربه قرار گرفت و در ردیف سایر مظاهر و نهاد های فرهنگی و هنری صدمه دید و به صورت نیمه جان وسیله تبلیغات رژیم گردید. پس از سقوط طالبان و تأسیس اداره مؤقت که خورشید آزادی دوباره در کشور جنگ زده ما پرتو افگن گردید نهاد های هنری و فرهنگی بار دیگر در جهت خدمت به مردم رسالتمند گردیدند و رادیو افغانستان منحصراً یک رسانه صوتی رسالتمند به خاطر آگاهی مردم از رویداد ها و وقایع تازه کشور به خصوص راییه برنامه ها در رابطه بازسازی مورد توجه دولت قرار گرفت و در نشرات و تشکیلات ان تجدید نظر به عمل آمد.

شمول دفاتر نشراتی و تخنیکی رادیو مورد استفاده قرار دارد . با تأسیسات جدید نشراتی و تخنیکی که در رادیو رونما گردید عنوان رادیو هم که به نام رادیو کابل که منحصر به شهر و اکناف آن بوده عنوان رادیو افغانستان و یا رادیو سراسری افغانستان مبدل گشت.

در سال ۱۳۶۳ به خاطر گسترش خدمات اطلاعاتی و فرهنگی به شهریان کابل نشرات سه ساعته رادیو کابل در پهلوی رادیو افغانستان دو باره با راییه و پخش برنامه های متنوع و جالب آغاز به فعالیت نمود .

در سال ۱۳۷۱ با به قدرت رسیدن مجاهدین یکبار دیگر رادیو افغانستان دستخوش تغییرات و نوسانات گردید که انرا در معرض آزمون تازه قرار داد.

همین طور پس از گذشت زمان با تحولات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در کشور در سال ۱۳۴۳ با گشایش و نصب تأسیسات جدید عصری دو فرستنده جدید به طاقت ۱۰۰ کیلووات امواج کوتاه و متوسط در منطقه پلچرخی نشرات رادیو کابل وسعت و پهنای بیشتر یافت و مخاطبین بیشتر را

تحت پوشش خود قرار داد . تأسیسات جدید رادیو دارای هفت استدیو تولید و ثبت پروگرامها و یک تالار به ظرفیت ۵۰۰ نفر به

مطبوعات، رادیو و دیگر نهاد های فرهنگی و هنری طی سالیان قبل از جنگ مانند امروز در یک موقعیت خاص قرار داشت. بعد از سقوط رژیم طالبانی در کشور و برقراری اداره موقت تحت زعامت حامد کرزی در کشور در عرصه های مختلف پیشرفت و ترقی رونما گردید و تا امروز تغییرات چشم گیری در راستای مطبوعات به میان آمده است که میتوان از آزادی مطبوعات نام برد .

طوری که طی هشت سال گذشته بیش از ۱۳۰ استیشن رادیویی و بیش از ۳۰ شبکه تلویزیونی و صدها روز نامه و جریده ازاد آغاز به فعالیت نموده است که بدون شک دست آورد بزرگی در راه گسترش دموکراسی نوپا در کشور می باشد.

پایان

رادیو تبدیل و مونتاژ گردیده است . و این پروسه جریان دارد . همچنان در مورد تعویض سیستم انالوگ به دیجیتال با کشور جاپان پروتوکول شده است که ممکن طی دو سال پیشرو انجام یابد .

طوری که تذکار یافت رادیو ملی افغانستان فعلاً دارای ۱۴ استدیو می باشد از جمله یک استدیو مربوط به نشرات رادیو افغانستان و یک استدیو مربوط نشرات رادیو کابل بوده که در مجموع ۸۸ برنامه متنوع سیاسی ، اجتماعی ، ادبی، فرهنگی و ذوقی که از طریق ادارات نشراتی تهیه میگردد از طریق امواج رادیو ملی افغانستان و ۶۷ برنامه از طریق امواج رادیو کابل توسط ۴۶ تن از کارمندان تخنیکی رادیو به پیش برده میشود .

در پژوهش که دوسال قبل انجام یافت از نگاه داشتن شنونده مخاطب رادیو افغانستان در میان رادیوهای منطقه حایز مقام سوم گردید .

درساحه اكمال تجهيزات راديو افغانستان که از اثر جنگهای ۲۳ ساله و خاصتاً رژیم دهشت و وحشت طالبان از بین رفته بود یک دستگاه پنجاه کیلو وات فرستنده راديو همچنان امضاً قرارداد با مقامات ایالات متحده امریکا در رابطه به نصب دویا به ترانسومتر ۴۰۰ کیلووات و نشر برنامه های راديو افغانستان از طریق ماهواره به همکاری صدای امریکا که دوساعت از طرف صبح و سه ساعت از طرف شب صورت میگيرد تحلیست که نشرات راديو تأمین میگردد.

بی مورد نخواهد بود که از همکاری های راديو BBC و دویچه ویلی المان، راديو ملی فرانسه و صدای امریکا که با آموزش پرسونل راديو افغانستان تهداب این مؤسسه ملی (راديو افغانستان) را مستحکمتر ساخته اند یاد اوری نمود .

طوری که دو باب استدیو جدید توسط راديو BBC با وسائل مجهز دیجیتالی به دسترس ریاست تخنیک راديو تلویزیون ملی قرار داده شده است ، همچنان دو باب استدیو توسط کشور دوست فرانسه با مدرن ترین تجهيزات آماده شده است مورد استفاده قرار دارد .

در حال حاضر راديو ملی افغانستان دارای ۱۴ باب استدیو می باشد که ۶ باب ان فعلاً به سیستم دیجیتالی تبدیل شده است . که این تغیر سیستم به دست های توانای تخنیکران مجرب تخنیکی

قضاوتیوه حضرت گل آحسامی

داماني دورې مطبوعاتو ته يوه لنډه کتنه

مطبوعات او په دوهمه برخه کې يې ملي مطبوعات ترڅيرني لاندې نيول کيږي.

لومړۍ برخه - دولتي مطبوعات لومړۍ پاراگراف : ورځپاڼې امان افغان:

داخپرونه دهيواددملي خپلواکۍ او آزادۍ دسيارون سرغندويه او دسراج الاخبارافغانيه اومحمودطرزي دځلاندي وافکاروادامه ورکولو نكي د۱۲۹۸ هـ ش کال د وري (حمل) په (۲۲) مه نيټه د (۱۹۱۹) ع د اپريل د (۱۲) مطابق په دې شعار سره د افغانستان د مطبوعاتو په آسمان کې وځليد.

می نویسد بر

افق با خط زرین آسمان

باد بر افغان

مبارک دوره امن وامان

د دوهم مشروطيت د غورځنگ زورور مبارز عبدالهادي داوي چي د سراج الاخبار افغانيه او علامه محمود طرزي په له فيضه ډکي لمن کې روزل شوي و ، د امان افغان د لومړي مسوول چلوونکي په حيث مقرر شو.

نوموړي خپرونه په هر و پنځه لسو ورځو کې يو ځل خپريده او دهغي دلومړي گڼي په لومړي مخ کې د

رامنځ ته شو، په نوموړي اساسي قانون کې د اتباعو د اساسي حقوقو په ترڅ کې د مطبوعاتو ازادۍ هم شامله وه ، د دې اساسي قانون په (۱۱) مه ماده کې د مطبوعاتو او اخبارونو په هکله داسي صراحت راغلي و: (کورني مطبوعات او اخبارونه دهغه دځانگړي نظام نامي سره سم آزادي، د اخبارونو خپرول يوازي دحکومت ياافغانی اتباعو له

حقوقو څخه دي) د دې اساسي حقونو په رڼاکې دولتي اوملي اخبارونه د چاپ ډگر ته را ووتل، د دې ليکنې پسه لومړي برخه کې دولتي

زمونږ په گران هيواد افغانستان کې مطبوعات او اخبار ليکنه د اميرشیرعلی خان له دوهم امارت څخه چي دنوموړي امير اصلاحات دختيځ دستر نابغه سيدجمال الدين افغان له افکارو څخه الهام اخيستي و، دشمس النهار د اخبار په خپريدو سره پيل کيږي اوپه سراجيه دوره کې دسراج الاخبار افغانستان ديوې گڼي په چاپيدوسره دالري پسي راغخيرئ خودعلامه محمودطرزي په نوښت د سراج الاخبار افغانيه د خپروني په پيل سره اخبار ليکنه نوي ساه اخلي اونوي موضوعات لوستونکو ته وړاندي کيږي .

کوم مهال چي اعليحضرت غازي امان الله خان واکمني ته رسيږي اوهيواد بشپړه خپلواکي تر لاسه کوي نو د ژوندانه په ټولواړخونو کې اصلاحات اوريفورمونه پيل کيږي د دې لپاره چي دا ريفورمونه او اصلاحات قانوني بڼه خپله کړي نو په همدې موخه په (۱۳۰۱) هـ.ش کال کې د افغانستان د عاليه دولت اساسي نظام نامه (اساسي قانون) چي موند د دې لرغوني هيواد په څو زره کلن تاريخ کې د لومړي ځل لپاره د انساني عالي حقوقو پر مبادي باندې و ريو اساسي قانون و،

دافغان ورځپاڼې دادبياتو ستون (کالم) معمولاً دلو ستونکو دسرگرمي او تفريح په موخه تنظيم او ترتيباوه. په دې ستون کې په ادبي مسايلو سربيره دلرغونو اونويوشاعرانو شعرونه هم خپرېدل.

دې ورځپاڼې د (۱۳۰۲) دحمل د مياشتې تر لومړيو وختونو پوري خپلې خپريدا ته دوام ورکړ او بيا وروسته له چاپه ولوېده. داسداالله حبيب په قول دغه ورځپاڼه په پښتو او دري چاپ کيدله.

ابلاغ:

لکه څرنگه چې ټولوته څرگنده ده اعيلحضرت امان الله خان غازي په خلوص سره غوښتل چې په هيواد کې د قانون حاکميت (واکمني) مينځ ته راشي، نو د هيواد د اجتماعي، اقتصادي او فرهنگي ژوندانه د ټولو اړخونو لپاره يې نظامنامې جوړې کړې، د نظامنامو د تعميم او تکثير لپاره سره له دې چې په بيلابيلو وسايلو تکثير او د عوامو په اطلاع ورسيدلې، بياهم هره نظامنامه سربيره پردې چې په کتابي بڼه خپرېدله، په ټولو ورځپاڼو، جريدو او مجلو کې هم خپرېده.

اماني دولت دنافذ قوانينو (نظامنامو) څخه د هيواد، د اتباعو د خبرتيا لپاره يو ديوالي اخبار د (ابلاغ) په نامه په کابل کې د (۱۳۰۰) هـ ش کال د ميزان (تي) د مياشتې په لومړي نيټه تاسيس کړ، چې عينا د نن ورځې د رسمي جريدې وظيفه يې درلوده، لومړی مدير يې ميرزا محمد اکبر د شاهي دارالتحرير سرکاتب و چې وروسته بيا سيد محمد ايشان په دې دنده وگومارل شو. نوموړي اخبار مرکز او رايونونه وريا توگه استول کيده او له گڼه گوني څخه په ډکو خاينوکي خړول کيده، د ابلاغ اخبار تر (۱۳۰۵) هـ ش کال پوري خپرېده.

پاڼې برخه (۳۶) مخ

همدا رنگه د خلکو د خبرتيا لپاره په امان افغان کې داساني دورې نظامنامې (قوانين) هم چاپيدل. دې اخبار کله کله به بيلابيلو مناسبونو فوق العاده گڼي هم خپرولې.

دامان افغان وروستي گڼه د (۱۳۰۷) هـ ش کال دجدي په (۲۲) مه نيټه خپره شو، د دې گڼي له خپرېدو سره امان افغان په ټوليزه توگه د (۹) کلونو په ترڅ کې د (۹۳۰) گڼو په شمير چاپ او نشر شوی دی.

بايدزياته کړوچي اعيلحضرت غازي امان الله خان د (۱۳۰۷) هـ ش کال دجدي په (۲۴) مه نيټه استعفا ورکړه او دجدي په (۲۵) مه ورځ کابل سقوط وکړ او دسقاويانو لاس ته ولويد.

افغان:

لومړنی خپرونه چې دکلمې په رښتيني معنا په افغانستان کې د ورځپاڼې په حيث نشر شوه د(افغان) ورځپاڼه وه د(افغان) ورځپاڼې د (۱۲۹۹) هـ ش کال دچنگاښ د مياشتې په څوارلسمه نيټه د دوشنبې په ورځ په کابل کې په خپرېدو پيل وکړ. نوموړی ورځپاڼه په سنگي طبع خپرېده او د خپرېدو مدير او سر محرر يې محمد جعفر قندهاری و او پاينده محمد فرحت د ورځپاڼې د نگران په حيث دنده تر سره کوله. د دې ورځپاڼې په لومړي گڼه کې يو اعلان خپور شوی و او په دې اعلان کې خبر ورکړل شوی و چې (افغان) هره ورځ خپريږي او د يوې گڼې بيه يې (دوه پيسې) ده.

د(افغان) د ورځپاڼې متن په عمومي توگه خبرونو، مقالو، تبصرو، رسمي بيانو، ادبي مطالبو او دولتي اعلانونو تشکيل و. په دې ورځپاڼه کې خپرونه (بهرنۍ خپرونه) او (کورني معلومات) تر عنوانو لاندې خپريدل او خبرونه يې اکثراً له بهرنيو ورځپاڼو او نورو خپرونو څخه اقتباس او نقلول.

(افغان) ارزښتناک اخلاقي، علمي او تفنني مطالب د (هغه اطلاعات چې زمونږ ادارې تر لاسه کړيدي) او (رنگارنگ معلومات) تر عنوانو لاندې چاپول.

اعيلحضرت غازي امان الله خان تصوير خپور شوی و.

لومړی دا خپرونه په پرله پسې توگه څلور گڼي له چاپ څخه را ووته او له هغې وروسته له چاپه ولوېده. دوهم ځل، امان افغان د (۱۲۹۸) هـ ش کال د تلې (ميزان) په (۲۳) مه نيټه خپور شو، دا ځل په دې خپرونه کې د سر محرر او يامسول

چلونکی نوم نه ليدل کيږي او هره اونۍ يو ځل خپرېده.

دريم ځل د (۱۲۹۹) هـ ش کال د وري (حمل) په لسمه د (۱۹۲۰) ع کال د مارچ (۳۰) مطابق امان افغان په خپرونه پيل کړی دی چې مسوول چلونکی يې دغه ښاغلی و، پاينده محمد فرحت، مير سيد محمد قاسم، غلام احمد، غلام نبي جلال ابادی او محمد حسن سلیمی.

دامان افغان دشپږ کلن کلکسيون له مطالعې څخه څرگنديږي چې په دې خپرونه کې په عمومي توگه کورني او بهرني خبرونه، سر مقالې، تبصري، علمي او معلوماتي مقالې، بيانيې، خطابيې، پادشاه خطبې، راغلي ليکونه، داستانونه، اعلانونه او نور مطالب خپريدل او هغه مضامين به يې هم اقتباس کول چې په بهرنيو خپرونو کې به د افغانستان په هکله خپرېدل او په بهر کې به يې د افغانستان په معرفي لاس پوري کاوه.

پژوهشگر عرصه موسیقی

می‌کردند آشنا شده و بعدها به دلیل سخت‌گیری در محیط خانواده، شب‌ها آهنگ‌های محلی "سر حدی" را در زیر لحاف نجوا می‌کرد. در همان کودکی بود که دوتار مامااش را مخفیانه برداشت و کوشید آن‌را بنوازد، ولی آن دوتار به دست ماما شکسته و عبدالوهاب خردسال از ترس برای مدتی از موسیقی دور شد. با وجود همه این دشواری‌ها و مخالفت‌ها، موسیقی و مددی هرگز یکدیگر را رها نکردند.

بعد از آنکه در هرات به مدرسه رفت و در جشن‌های مدرسه آواز خوانی کرد، مورد تشویق قرار گرفت. در اواسط دهه سی وقتی به کابل رفت، یکی از بستگان او را که هنوز نوجوانی بود به رادیو کابل برد. در سال ۱۳۳۴ ترانه "سیاه موی و جلالی" با صدای مددی به صورت زنده از رادیو کابل پخش شد و این خواننده جوان بین دوستداران موسیقی افغانستان نامی یافت. در همین زمان بود که "استاد غلامحسین"، پدر "استاد محمد حسین سرآهنگ" هم به آوازخوانی عبدالوهاب توجه کرد و او را در صنف‌های درس خود پذیرفت. و چنان محبوب استاد غلام حسین شد که او حتی برایش آهنگ‌هایی ساخت.

عبدالوهاب مددی آوازخوان، آهنگساز، پژوهشگر عرصه موسیقی که از جمله کارکنان و مدیران رادیو افغانستان در دهه‌های پنجاه و شصت خورشیدی بود که کوشش‌های فراوانش برای حفظ و اشاعه موسیقی این کشور به دفعات ستوده شده است.

کتاب "سرگذشت موسیقی معاصر افغانستان" تالیف او یکی از معدود کتاب‌های پژوهشی در مورد ژانرهای مختلف موسیقی افغانستان از گذشته تا دوره معاصر است.

عبدالوهاب مددی زاده هرات است. می‌گوید با موسیقی در کودکی از طریق آوازهای فریادگونه نوجوانانی که در دشت‌های ولایت بادغیس چوپانی

این آثار را خود آهنگسازی و اجرا کرده و بعضی را برای خوانندگان مشهور کشور مانند استاد مهوش، ساریان، رخشانه، پروین و ژیلا ساخته است. عبدالوهاب مددی به هم ریشه بودن موسیقی و فرهنگ ایران و افغانستان اعتقاد دارد و می‌گوید هرات یکی از مراکز مهم فرهنگی خراسان است و موسیقی این دو از یک ریشه‌اند. موسیقی خراسان سال‌ها در باغ و بوستان‌ها و خانه‌های مجلل هرات به خصوص زمانی که این شهر پایتخت تیموریان بود شکل گرفت و تکامل یافت. موسیقی سنتی افغانستان تادوره "امیر شیر علی خان" که از هند وارد و در کوچه خرابات کابل ساکن شد، ریشه خراسانی داشت و "خراسانی خوانی" در همه شهرهای مهم افغانستان رواج داشت.

در سال ۱۳۷۱ افغانستان را ترک کرد و بعد از شش سال اقامت در ایران بار دیگر به آلمان

مهاجرت و تا امروز با خانواده‌اش در آن کشور اقامت دارد. او در زمان اقامتش در ایران آثار متعددی را ترجمه کرد و کتاب سرگذشت موسیقی افغانستان را به چاپ رساند. انتشار چند نوار کاست موسیقی نیز ثمره زندگی او است.

اکنون این استاد کهنه کار و شناخته شده موسیقی افغانستان با شرکت در کنفرانس‌ها و سمینارهای متعدد در کشورهای مختلف موسیقی و طنش را به جهانیان معرفی و نمایندگی می‌کند.

اما در مقابل تشویق‌های استادان موسیقی، مخالفان موسیقی عبدالوهاب، عرصه را بر او تنگ می‌کردند. زمانی که در کابل در یک مدرسه شبانه روزی (لیلیه) درسش را ادامه می‌داد، مدیر آن مدرسه با آواز خوانی او سخت مخالف بود. عبدالوهاب به خاطر سرپیچی از فرمان مدیر بارها مورد لت و کوب قرار گرفت و حتی به این دلیل و از ترس تنبیه سخت‌تر برای مدتی از رادیو دور ماند. او در آغاز بانام مستعار "عبدالوهاب هراتی" در رادیو آواز می‌خواند، بعد ها به یاد رنج‌هایی که او برای آموختن و ارائه موسیقی برده بود نام "رنجور" را برگزید و سپس تخلص "مددی" را انتخاب کرد.

در کنار فعالیت‌های عرصه موسیقی که مددی داوطلبانه انجام می‌داد، در هنرستان فنی کابل هم تحصیل کرد و بعد از اتمام این دوره در بخش هواشناسی میدان هوایی کابل مشغول به کار شد. وی در سال ۱۳۳۸ به رادیو افغانستان مقرر شد و چند سال بعد مدیر برنامه‌های موسیقی شد.

در دهه هفتاد عبدالوهاب مددی طی پنج سال با دو بورسیه آلمان غربی طی اقامت در این کشور به آموخته‌های خود افزود و به فراگیری و تحصیل موسیقی غربی و ژورنالیسم رادیو پرداخت و با این آندوخته‌ها به افغانستان برگشت و به کار در رادیو کابل با اندیشه‌های نو ادامه داد. تهیه و اجرای برنامه‌هایی که به معرفی موسیقی غرب می‌پرداخت از جمله نوآوری‌های او در این زمان بود؛ برنامه‌هایی همچون معرفی موسیقی پاپ، موسیقی دوران رمانتیک، پخش و معرفی ماندگارترین آهنگ‌های کشورهای مختلف (گل‌های همیشه بهار)، چهره‌نگاری و بررسی زندگی آهنگسازان شهر، و برنامه "یک جهان موسیقی" که انتخابی از شادترین آهنگ‌های ملل مختلف بود. او همچنین بیش از ۱۴۰ اثر موسیقی ثبت شده در آرشیف موسیقی رادیو افغانستان دارد. برخی از

عبدالغفور لیوال

په شعر کې د حالت تصویر

تاووله . . . ددی ټولو له یادولو څخه
 ښکاري چې د حالت تصویر په شعر
 کې ډېر نه کارېږي خو شته داسې
 شعرونه چې د حالت د بریالیو
 تصویرونو لرونکي دي او داسې
 شاعران شته چې په شعر کې د حالت
 تصویر خابولای شي البته پرته له دې،
 چې د شعر ښکلا او هنري جوړښت ته
 یې زیان ورسېږي همدا څه موده
 مخکې د ښاغلي محمد عاشق غریب له
 همداسې یوه شعر سره مخامخ شوم چې
 تر کره کتنې مخکې یې لومړی تاسو
 لوستلو ته رابولم، د شعر متن داسې دي :
 چېرته مو څر کارتن کې
 څو واړه دولس میاشستی
 هره ورځ دوه کرته
 ساره بی خونده خواړه
 خپلو بچیانو سره
 خدای خبر څه شي پنیږ
 سړو مایانو سره
 په ټیټو سترگو په اشته خورلي
 ډېرو المان کې خامخا خورلي
 * * *

دلته تور رنگ لکه تور کار داسې
 گناه ده دوی تنه
 خکه نـــو!
 زوی می په تور د تورو سترگو
 چې ثنواب وگتـــي

تصویر پنځول ستونزمن او مشکل کار
 وگنل شي. په شعر کې د کلماتو او
 مفاهیمو له سمبولیک رول څخه کار
 اخیستل کېږي او په تصویرونو کې هم
 د کلماتو له سمبولیک او ذهني موقعیت
 څخه استفاده کېږي، ځکه خو د یوه
 کامل تصویر د درک لپاره د شعر د
 لوستونکي ذوق او
 پوهه هم مهمه ده. په
 شعر کې ترکیبي
 مفاهیم لږ کارېږي
 هغه صفتونه او
 قیدونه چې په نثر
 کې کارول کېږي
 کټ مټ په شعر کې
 نه شي راتللي مثلاً،
 د کاریگر چاودی،
 خیرن او زیږه
 لاسونه په شعر کې
 په اسانه نه شي تصویریدلای شاعر
 یوازې د کاریگر لاسونه یادوي او
 انتظار لري چې ددغو لاسونو په
 څرنگوالي دې لوستونکي پخپله پوه
 شي. همدا راز دا به ستونزمنه وي که
 تاسو په شعر کې ولیکئ چې نجلی په
 مکیز ، میکز ، کړه وړه په لاره روانه
 وه، پستي زلفي یې پورته پورته
 غورخولي او نری ملايي تاووله را

د حالت تصویر په کیسه کې مهم دی. د
 ریالیستیکو کیسو یوه ځانگړنه د
 حالتونو د دقیقو انځورونو اړانیه وه.
 لیکوال په داسې کیسو کې د یوې پېښې
 یا ژماني شیبې ټول جزئیات، حرکتونه،
 څېرې او مکانې ځانگړنې تصویروي.
 په کیسه کې، چې د نثر ژبه په کی

کارېږي او د لږو کلماتو د کارولو اړتیا
 ډېره زیاته نه وي، دغه کار ممکن دی.
 د شعر د ژبې لومړی ځانگړنه لندون
 دی، د شعر کلمات په ډېر اقتصاد او
 اختصار کارول کېږي، په شعر کې د
 وزن او آهنگ قید هم دا التزام رامنځته
 کوي چې له شمارلو او ټاکلیو کلماتو
 څخه کار واخیستل شي دا ټول ددې
 لامل گرځي چې په شعر کې د حالت

ســـــپي دده شـــــاته
زما مـــــخکي کپناســـــت
* * *

بيا په دريم تمخاي کي
د ډېر نورو ترمخ
لکه پري يو چته
ترين ته را پورته شوله
مور ته نږدې خالي سیتونو تر څنگ
يو ځلي بيا يې ماته او بيا سپي ته
پته په خیر وکتل
لاره دسپي په څنگ کي
کپناس تله

د سپي له سترگو يوه اوبنکه راغله
لکه چي زما لپاره
تاسو ولېدل، چي دغه شعر له هماغه
پيله په زړه پوري انخورونه لرل، شعر
د ترخه طنز تر څنگ، د سمبولونو جالبه
کارونه هم لري؛ تور رنگ، پاسپورت،
خيرن سپي، د سپي اوبنکه او نور . که
څه هم شعر خپل پيغام مخامخ او خورا
په صراحت بيانوي او د ايمان او هنري
ابهام غوتي په کي نه شته مگر ددغه
ډول شعرونو خانگر نه همداسي ده،
شاعر غواړي د يوه کډوال د ژوند څو
شيبې تمثيل کړي، د هويت له لاسه
ورکول، د اهانته احساس او پردي
توب!

ما په کمو پښتو شعرونو کي د حالت
(يا حالتونو) دومره بريالي تصويرونه
موندلي دي، ځکه خو مي په دې اړه
ليکل ددې شعر په ترلاسه کولو پيل
کړل او غواړم بيلگي هم يوازې له
همدې شعره راوړم. لومړی تصويري
توبه : په خر کارتني کي ناپېژندلي
خواره، په ټېټو سترگو، له ماشومانو
سره د ورځي څو ځله او هغه هم
دهر کډوال لپاره. دا برخه
مورچمتوکوي، چي دشعر منځپانگي ته
ورننوزواوآن له پيله مو پوهوي، چي له
څه ډول يوه شعر سره مخامخ يو.
بيا يوه بله تصويري برخه چي د کډوال
(راوي) د کورني غري ددې لپاره چي
له (تور) والي خلاص شي څه ډول د
خپل هويت هېرول پيلوي، د شعر دا
برخه مور د موضوع بدني ته
ورننباسي او شاعر خپله خبره پيلوي.

پاتي (۴۰) مخ

خـــــود اتمـــــي کـــــوتي
له وره په گونخي تــــده
او دوه نريـــــو گوتـــــو
چي يي نوکان تر گوتو ډېر اوږده وه
د کوه قفاف شيشـــــکي
راته پاسپورت ونیـــــوه
* * *

خان راته سر تر پښو
تک زېر جرمن برېښېده
او هېڅ توپير مي نه ليد
څو ځل مي پت په زړه کي
زه الماني يمه نور
زه جرمني يمه نور
سندرې غبرگه کړله
* * *

بيا مي د ترين ترتم خايه پوري
په وار وار بيا ويله
ما ويل په ترين کي ناست
دا ټول المانيان
هم خبر شوي رانه
چي جرمني يمه نور
* * *

بيا مي همدوی ته ورته
په کبرچنه هـــــوا
په ترين کي خاي ونیـــــوه
په بل تم خاي کي د ترين
له بيـــــرو ډک الماني
له دوو ځلتـــــو او خپل
خيرن ســـــپي سره
ترين ته را پورته شولو
بلا په پته خوارئ يي
خان او ځلتـــــي ورسره
څو ســـــپته واوله

د تـــــورو ســـــترگو کـــــسي
لکه زموږ د پنچشـــــير
له زمردو جوړي
د فرانســـــي د کليسا ميناري
په شنو غمو سينگار کړي
* * *

لـــــور مـــــي هـــــم
د تـــــور په بهانه
د خدای کعبـــــي ته ورته
په خپلو تـــــورو زلفـــــو
د هغه لمر چي ورک له شرمه وي تل
زريني وړانگي په ماشين کي جوړي
لکه ســـــالو خـــــوري کړي
* * *

ما هم په هغه جمعه
چي لمونځ قضا و رانه
د الماني پاسپورت د راکړي په شوق
هره شـــــپه شـــــمېرله
او په مېرمن مـــــي دريشـــــي
دوهم خلـــــي او تـــــوکره
ما ويل ښاروال د سيمي
پاسپـــــورت د گـــــلو
له گـــــډيو سره
په خپلو ســـــپينو لاسو
نن راکووي په خپر
الماني کپرمـــــه زه
نور نو همدوی ته ورته
جرمني کپرمـــــه زه
* * *

خو ښاروالي کي يوه عجيبه چوپتيا
لکه تياره خپره وه
نه د ښاروال پته وه
نه هم د گلو گېډی

شمس راد

ژورنالیزم و مشخصات آن

پیام دهنده، گیرنده پیام و وسایل انتقال پیام ژورنالیست است که این همه اطلاعات و رویدادها را با در نظر داشت رعایت اساسات خبر نگاری به مردم میرساند. هدف از گزارشگری ژورنالیستان قرار ذیل می باشد.

۱- ژورنالیست پل ارتباط میان مردم و دولت است.

۲- نظارت کردن به عملکرد دولت در برابر مردم.

۳- آگاه کردن مردم از تحولات داغ در جامعه و جهان.

۴- آگاه کردن جهانیان از مشکلات جامعه خودشان که این امر هدف گزارشگری ژورنالیستی را از طرف ژورنالیستان تشکیل میدهد و یک اصل مهم و پذیرفته شده در ژورنالیزم میباشد. مشخصات و صفات ژورنالیستان که این کار را انجام میدهند عبارت است از:

۱- ژورنالیستان باید اعتماد به نفس خویش داشته باشند و هم دارای انرژی زیاد کاری باشند.

۲- دارای فرهنگ غنی، تعلیم، تربیه، تجربه و تحصیلات عالی و مسلکی باشند.

ژورنالیزم عبارت از رسانیدن اطلاعات و آگاهی به مردم از طریق وسایل ارتباط عامه و یاسیر سیستماتیک اطلاعات و آگاهی که ما را از جریان تحولات، حوادث یک جامعه و جهان باخبر میسازد. عناصر سازنده آن عبارت است از پیام،

۱- انتخاب: ربط و سمت دادن مسایل عاجل روز، واقعات مشکلات و دیدگاه ها و همچنان ارزیابی رویدادهای تاریخی.
۲- عام گرایی: ژورنالیست باید آنچه را مهم است از میان رویدادهای مهم اجتماعی برگزیند تا

مورد توجه عامه قرار گیرد.

۳- واقعیات: باید مسایل مهم به دقت با استفاده از شواهد مشخص ارائه گردد نه با جانب‌داری سمتی و شیوه های مجرد و ذهنی گرایی و واقعیت منحیث واقعیت به مردم ارائه شود.

۴- رسالت: تضمین این نکته که مسایل اساسی و مهم تنها به خاطر اطلاعات محض نه بلکه به این منظور انتخاب گردد که افکار عامه، رفتار و کردار آنها را به صورت مترقی و روشنگرانه چون ژورنالیستان و مطبوعات در مقابل مردم و جامعه شان مسوولیت و مکلفیت حیاتی دارند چه آنها با فعالیت های مسلکی و ژورنالیستی شان تاریخ آینده کشور را می سازد باید اصول، مشخصات و صفاتی را که در بالا ذکر و توضیح گردید جدا" منحیث وظیفه شان در نظر داشته باشند تا از یک طرف اداء مسوولیت کرده باشند و از جانبی دیگر کار کردها، نوشته ها گزارش های شان در آرشیف ها، بهترین ماخذ برای کسانی که تاریخ نویس هستند بوده و آنها از این ماخذ به حیث بهترین و دقیق ترین سند استفاده نمایند.

۳- از محاسن اخلاقی برخوردار باشند.
۴- شهرت طلب و یکه تاز و متعصب نباشند.
۵- پابند به اصول و ضوابط اداره، حاضری دادن خوب، و تمایل به زراندوزی و شخصیت پرستی نداشته، حلیم و متواضع باشند.
۶- دارای معلومات در باره علوم اجتماعی، روحیات، ادبیات، تاریخ، حکومتات و همچنان بایک زبان زنده خارجی بلدیت داشته باشند.
۷- معلومات در باره هنر تمثیل، سینما و تیاتر داشته باشند.
۸- بلدیت به استعمال تجهیزات تخنیکی و مسلکی داشته باشند.
۹- باید به اهمیت نشرات مطبوعات از نگاه، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و منافع عامه آگاهی داشته باشند.
۱۰- دارای تجربه غنی باشند زیرا تنها تربیه در پوهنتون یک ژورنالیست را آماده خدمت نمیکند بلکه کارکردهای عملی و تجربوی وی ضامن موفقیت کاری وی می باشد. چون

ژورنالیستان در مقابل جامعه و مردم شان مسوولیت و مکلفیت دارند پس بادر نظر داشت اصول ذکر شده آنان باید خیلی محتاطانه به خدمات ژورنالیستی شان بپردازند و وقت مردم را بیهوده تلف نکنند و خواننده، شنونده و بیننده را اغوا نکنند چه اگر کسی مجروح شود دوباره به اثر تداوی شفایاب میگردد اما اگر وقت کسی تلف شود. وقت دوباره برنمیگردد.
مشخصات ژورنالیزم عبارت است از:

آصف بهاند

انخور، تخيل او تخييل څه شی دي؟

په تير پسي

دارسطوپه رساله کی هرځای چی دمحاکات ویی راغلی دی، له هغه څخه مطلب همدغه تخييل دی او دتخييل دویي مفهومي سیمه دمحاکات او تشبیه له کلماتو څخه ارته ده. دارسطوموڅه له نوموړي ویي څخه دشاعر دذهن په پرده کی

دطبیعت یا بهرنی نری دانخور یو ډول څرگندون او ځلون دی.

تخييل دشعردرامنځ ته کولو او تخليقولو په بهيرکي دانسان ايجادي تفکر جوړوي. له تخييل څخه دځينو پوهانو موڅه هماغه شی

شفيعي کدکني وايي چې نوموړي محاکات دمضموني ارتوالي له امله داسلامي دورې دپوهانو په ژباړو او شرحو کی دغه نومونه، کله دمیس، کله دمحاکات، کله دتشبیه اولر لږ پر تخييل ژباړل شوی دی، چې دمخيل کلام جاج ورنه اخیستل شوی دی.

دارسطو دکتاب له ژباړې او شرحو څخه په ډاگه څرگنديږي، هغه څه چې دمحاکات په بڼه راوړل شوي دي، هماغه څه دي چې ځيني نور شارحان او فلاسفه يې دتخييل په بڼه کاروي. (صورخیا ل در شعر فارسي، ۳۰ مخ) دغه راز دتخييل دویي دڅرنگوالي په باب ډیرې څیړونکي سره په یوه نظر دي او وايي چې له محاکات څخه همدغه دتخييل جاج اخستل کيږي او دا ټکی هلته بڼه څرگنديږي شي چې د «کتاب الشعر» دځينو ژباړونکو، شارحانو او پوهانو نظر یاتو ته پام وشي چې تشبیه، استعاره او تخييل سره یوشی گڼي. ځيني لا په دي ټينگار کوي چې

دتخييل او تخييل توپيرونه: له انخور او تخيل نه چې تير شو، دتخييل بحث پيل کيږي. دتخييل دپيژندنې په برخه کې تر ټولو دمخه ويل کيږي چې: تخييل لکه دانخور په څير دشعربنسټ دی. که چيرې دتخييل دویي (لغت) کاروني په تاريخ پسي وگرځو، رينه يې دارسطو وختونو ته رسيږي اوليدل کيږي چې هغه مهال په بله بڼه کارول شوی دی. داوسنيو اسنادو اومدارکو په استناد، دتخييل ویي (لغت) تر ټولو دمخه ارسطوپه خپل مشهور کتاب «دشعر فن» يا «کتاب الشعر» کې کارولی دی. ارسطو، تخييل د«میس» په بڼه کارولی دی، چې په پښتو، عربي اوفارسي ژبو کې دمحاکات يا تقليد په بڼه راوړل شوی دی. (دزياتي څرگندتيا له پاره وگورئ: الف: کتاب الشعر، دمولوي محمد اسراييل پښتو ژباړه، ۱۵ مخ: ب: ارسطو، فن شعر، ترجمه عبدالحسين زرین کوب، ص ۲۶)

ده چایی دکته باب الشعریخوانیو او او سنپوژ بارونکو او مفسرینو هغه دمحاکات او تقلید په بڼه تعبیر کړی دی، نو دلته دی چی ویکلای شوی: په تخیل کی هر څه بڼه، خو اړه او په زړه پورې دی په فلسفې او منطقی متونو کی دمحاکات، تقلید او تشبیه دویونوپه پرتله دتخیل وپې غوره خای نیولی دی. پوهاند رحیم الهام عقیده لري چی تخیل دماهیت له مخی دتفکیر یو ډول دی او تفکیر په شعور کی دمطالعه کیدونکی شي دخانگرنو اوصافو تجریدول او دلایری پیژندنی له امله یی په ټاکلو ډلو کی ترکیبول دي. دغه ډول

تفکیر ته، مجرد یا منطقی تفکیر یا تعقلی تفکیر وایي؛ نو د تفکیر بنسټیزه پایه تجرید دی، او په خپله تجرید دانسان یو منطقی عمل او مغز ی فعالیت دی، چی دڅیزو نو او پدیدو ډلوی دهممو او شریکو خانگرنیو او پاکول، را ایستل او جلا کول دي او دهماغي ډلوی دهر وگړي ټول څیرمه لاملونه او اړوندی خانگرنی را اخلي. تفکیر په اصل کی له شعور او ژبی سره جوخت، دانسانی کار پر بنسټ باندي منځ ته راغی، دانسان په لومړنیو بشپړتیایي پوریو کی دتفکیر تکیه پر محسوساتو او غوره شیانو باندي وه، انسان دغه مهال

د تفکیر د عملیو په ترڅ کی خپل بصیري ایماژونه، لکه احساسونه، اندرونه او تصورونه، تجریدول او په نیو ډلو کی یی ترکیبول. وروسته یی بیا د تولید د بشپړتیا تر اغیزی لاندی دټاکلو اولیند کیدونکو محسوساتو په تجرید او دمفرداتو په تعمیم لاس پورې کړ. په دی ډول یی لومړی په دی توگه دعامو تصورونو په ایجادولو او بیا دمفهو مونوپه تکیوین باندي پیل وکړ ... تخیل هم دشعور ی اروا پوهنیزی پروسه له بابته او درامنځ ته کیدو دیورید بهیرد سپړلوله مخی، دماهیت له نظره تفکیر دی ... (د هجري یاد، ۶۷ - ۶۸ مخونو)

له دی ټولو خبرو څخه دا پایله تر لاسه کیري چی تخیل له اړه دناورته مفهومیونو دیووالی څرگندی دی. تخیل دشعردر امنځ ته کولو او تخلیقولو په بهیر کی دانسان ایجادي تفکر جوړوي او هر کله چی له طبیعت څخه نوموړي سره ورته اوسره جلا جاجونه اوشیان سره انډول اوسمون ومومی اودانسان په ذهن کی دانخوړونوپه بڼه رامنځ ته کیري او په پای کی دانسان په ذهني واقعیت باندي بدلیري او دغه واقعیت دانخوړونوپه بڼه دژبی په واسطه، دشعریه نامه یادیري. او اوس لږ دتخیل او تخییل تر منځ دتوپیرونوپه باب: څنگه چی په مخکینیو بحثونو کی وویل شول دمحاکات، تقلید او تشبیه دکلماتو په پرتله دتخیل ویی غوره خای نیولی دی، اوداموهم وویل چی تخیل دماهیت له مخی دغیر تعقلی تفکیر یو ډول دی او تفکیر دخیل کی دتونکی شوی دخانگرنو اوصافو تجریدول او دلایری پیژندنی له امله، په ټاکلو ډلو کی ترکیبول دي. دغه راز تفکیر دواقعی

بهیر له مخی دمفهو مونوساده راغونډول، ردیف کول یا په یوه لړ کی سره پیل نه دي، بلکی دجاجونو تر منځ دټاکلو اړیکو، سره تړلی سیستم دی، داسی اړیکی چی دماډي نری او عینی واقعیت انگازه ده.

په دی ډول هر هغه څه چی دتفکر په باب ویل کیري، دتخیل په باب هم هماغسی گڼل کیري او هر هغه څه چی دتفکیر په باب ویل کیري، دتخیل په هکله هماغسی گڼل کیري؛ یوازی په دی توپیر چی تخیل د «تفعل» پروزن او تخییل د «تفعلیل» پروزن چی تخیل دنوم په مانا او تخییل دفعل په مانا کارول کیري.

دغه راز دتخیل په باب دا هم ویل کیري چی هغه ترکیبی او جادویي خواب چی ورته موندتخییل نوم ورکړی دی، دماخوږیا توپیر لرونکو خانگرنوپه انډول کیدو یاسمون موندلو کی را څرگندیري. له توپیر سره د ورته والی، له خاص سره دعام، له تصور سره دگروهی، له استازي سره دفرده، له انډول کیدو اوسمون موندلو څخه په زرو او آشنا شیانو کی دنویتوب اوتاندوالی، له احساس څخه تر عاطفی، له زیاتره حالت څخه تر معمول (نظم)، له زیاتره نظم څخه، له داسی همیشنی او دایمی منضبط حکم چی له ژوریا توند اشغال او احساس سره مل وي او کله چی طبیعی له مصنوعی سره گډوي او هم آهننگ کوي یی؛ نو هنر دطبیعت، وضوع دشرايطو تابع اوز مور له پلوه دشاعر ستاینه زموږ داشتیاق تابع گرځوي.

پاتی برخه (۴۸) مخ

سر مقاله نویسی

ولف، گی تالیس و هانتز تامپسون و دیگر ژورنالیست‌ها رویکردهای متفاوت زیادی را برای نوشتن مقالات خبری به کار بستند. نشریات شهری و هفته نامه‌ها خط مایز مزبور را مبهم تر و نامشخص تر کردند و بسیاری از مجلات نیز مقالات را بر خبرهای معمولی ترجیح می‌دادند.

برخی از برنامه‌های خبری تلویزیونی نیز در شکل‌های جدیدی ارائه می‌شدند و شمار زیادی از منتقدان معتقد بودند بسیاری از برنامه‌های خبری دیگر برنامه خبری نیستند؛ چرا که محتوی و سبک مورد استفاده آنها مطابق با استانداردهای پذیرفته شده ژورنالیستی نبود. اما از طرف دیگر، رادیو ملی به عنوان نمونه خوبی از ترکیب گزارش خبری، مقالات و یا ترکیبی از هر دو تلقی می‌شد. دیگر سازمان‌های مرتبط با خبرهای رادیویی مردمی آمریکا نیز به چنین نتایج مشابهی دست یافتند.

با وجود این، هنوز هم اکثریت روزنامه‌ها، به مانند سازمان‌های اخبار رادیو و تلویزیون، خط مایز مشخصی بین خبر و مقاله قائل هستند.

ژورنالیسم ورزشی:

ژورنالیسم ورزشی جنبه‌های زیادی از رقابت‌های ورزشی افراد را دربرمی‌گیرد و جزء لاینفکی از اغلب محصولات ژورنالیستی، از جمله روزنامه‌ها، مجلات، و برنامه‌های خبری رادیو و تلویزیون

روزنامه‌ها و نشریات اغلب دارای سرمقاله هستند که توسط ژورنالیست‌هایی که بسیاری از آنها در این نوع ژورنالیسم تخصص دارند نوشته شده‌است.

سرمقاله اغلباً طولانی‌تر از مقالات عادی است و همراه آنها عکس، طراحی و دیگر کارهای «هنری» به کار می‌رود. حتی سرمقاله‌ها را گاهی با استفاده از ابزار چاپ و رنگ‌ها برجسته می‌نمایند.

نوشتن سرمقاله مشکل‌تر از نوشتن خبرهای معمولی است؛ چرا که ژورنالیست‌ها با تلاشی به اندازه تلاش خبرنگاران در صدد جمع‌آوری و گزارش درست و صحیح حقایق یک ماجرا هستند، این در حالی است که خبرنگاران علاوه بر جمع‌آوری و گزارش درست و صحیح باید راهی جذاب و مبتکرانه برای نوشتن مقاله، به ویژه تیتر یا چند پاراگراف اول آن بیابند. تیتر علاوه بر آنکه باید ایده مقاله را برساند باید بتواند توجه خواننده را نیز جلب کند. اغلب موضوع مقاله است که تعیین می‌کند تیتر چه باشد. علاوه بر آن، ژورنالیست‌ها باید سخت‌تر کار کنند تا در هنگام نوشتن تیتر و دیگر اجزای مقاله ایماژها (کلمات خیالی) و واژگان کلیشه‌ای تولید نکنند.

در نیمه دوم قرن بیستم خط مایز بین گزارش خبری و سرمقاله نویسی مبهم و نامشخص شد؛ چرا که ژورنالیست‌ها و نشریات بیش‌تر رویکرد های متفاوتی را برای نوشتن مقاله اتخاذ کردند. نام

ارزش دارد. ژورنالیست‌ها باید در این سنجش خود باید عدالت و بی‌طرفی را رعایت کنند، اما هیچ‌گاه حقایق را فدا نکنند.

بسیاری از ژورنالیست‌هایی که حوزه علمی فعالیت دارند آموزش‌هایی را در حوزه ژورنالیستی خود گذرانده‌اند، به عنوان مثال می‌توان به دکتران اشاره کرد که اخبار صحی را تحت پوشش خود قرار می‌دهند. البته این مساله کلی نیست و در میان ژورنالیست‌های علمی نیز کسانی هستند که در حوزه علمی دوره یا آموزش ندیده‌اند.

ژورنالیسم تحقیقاتی:

ژورنالیسم تحقیقاتی که در آن ژورنالیست‌ها رفتاری خلاف عرف غیر اخلاقی و غیرقانونی افراد، موسسات اجاری و دولتی را مورد تفحص قرار می‌دهند و آن را فاش می‌سازند، می‌تواند پیچیده، زمان‌بر و پرهزینه باشد؛ چرا که گروه‌هایی از ژورنالیست‌ها، ماه‌ها تحقیق و تفحص، مصاحبه‌های گوناگون (اغلب مصاحبه‌های تکراری) با افراد بی‌شمار، مسافرت‌های دور و دراز، یعنی جهت‌تجزیه و تحلیل پایگاه داده‌های اسناد مردمی، یا استفاده از کارکنان حقوقی شرکت به منظور ایمن نگه داشتن اسناد با توجه به قانون آزادی اطلاعات، از جمله مواردی است که در ژورنالیسم تحقیقاتی لازم است.

این نوع گزارش با توجه به ماهیت برخوردی ذاتی اش، اغلب جزء اولین نوع ژورنالیسم است که متحمل کاهش بودجه و یا مداخله کسانی خارج از واحد خبر می‌شود. اگر گزارش تحقیقاتی ضعیف می‌تواند عکس‌العمل منفی اشخاص مورد تحقیق و عموم مردم را بر ضد ژورنالیست‌ها و سازمان‌های رسانه‌ای در پی داشته باشد و یا آنها را با اتهام ژورنالیسم بی‌بند و بار مواجه سازد. اما اگر گزارش تحقیقاتی قوی باشد می‌تواند توجه مردم و دولت را جلب موضوعات و شرایطی کند که از نظر مردم رسیدگی به آنها لازم و ضروری است. همچنین گزارش قوی می‌تواند برای ژورنالیست‌های دست‌اندرکار و مسئولان مطبوعات جوایز و شهرت به ازمان آورد.

محسوب می‌شود. در حالی که برخی از منتقدان ژورنالیسم ورزشی را به عنوان ژورنالیسم حقیقی قبول ندارند، اهمیت ورزش در فرهنگ غرب عاملی است برای توجیه این امر که ژورنالیست‌ها نه تنها به رقابتهای ورزشی، بلکه به ورزشکاران و تجارت در ورزش نیز توجه نمایند.

به طور سنتی در ایالات متحده ژورنالیسم ورزشی در مقایسه با نوشته‌های ژورنالیستی سنتی از انسجام، ابتکار و تصعب کمتری برخوردار بود، با این حال تاکید بر صحت و درستی و رعایت عدالت و بی‌طرفی هنوز هم بخشی از ژورنالیسم ورزشی را

تشکیل می‌دهد. تاکید بر توصیف صحیح عملکرد آماری ورزشکاران نیز یکی دیگر از بخش‌های مهم ژورنالیسم ورزشی محسوب می‌شود.

ژورنالیسم علمی:

ژورنالیسم علمی شاخه نسبتاً جدیدی از ژورنالیسم محسوب می‌شود که در آن گزارش ژورنالیست‌ها اطلاعاتی را در مورد موضوعات علمی به مردم انتقال می‌دهد. ژورنالیست‌های علمی باید اطلاعات مبسوط، فنی، و در پاره‌ای اوقات اطلاعاتی را که با زبان مخصوص نوشته شده‌است را درک و تفسیر کنند و سپس آن را به گزارش‌های جذابی که برای مصرف‌کنندگان رسانه‌های خبری قابل‌تبدیل نمایند.

ژورنالیست‌های علمی باید تصمیم بگیرند که از میان دستاوردهای علمی کدام ارزش پوشش خبری را دارد و همچنین باید بتوانند تشخیص بدهند که از میان منازعات جامعه علمی کدام برای پوشش خبری

گوینده گی فن مورد علاقه و جذابی است

نطاق کسی است که باتوانایی ها و ویژه گی های مناسب و سالم، باداشتن اعتماد به نفس، آشنایی با ادبیات، تن صدا، چهره جذاب، تحصیلات عالی پیام راباییانی مناسب به مخاطبان منتقل می کند. داکتر صفی الله جلالزی یکی از گوینده گان برنامه پرسش های طبی تلویزیون ملی افغانستان است. که موفق درخشیده و برنامه را به نوع عالی و آموزشی با طرح کردن سوالات، طبی از داکتران دعوت شده در برنامه مطرح می کند، تا بیننده گان بتوانند از جوابات آنان به طور همه جاتبه حل مشکل نمایند اداره مجله آواز به صورت مختصر موصوف را به شناسایی گرفته امید با ایشان بیشتر آشنا شوید.

داکتر صفی الله "جلالزی" در سال ۱۳۶۰ در ولایت کابل در یک خانواده

روشن فکر دیده به جهان گشود تعلیمات ابتدائی را در مکتب زلیخا و عبدالغفور ندیم و عالی رادر سال ۱۳۷۸ در لیسه عالی نادریه به درجه اعلی به اتمام رسانیده است. پس از سپری نمودن امتحان کاتکور در سال ۱۳۷۹ شامل پوهنتون طب معالجوی کابل شد. و در سال ۱۳۸۵ به سویه لسانس از پوهنتون طبی کابل فارغ گردید. و پس از سپری نمودن امتحان رقابتی شامل پروگرام تخصص در رشته جراحی یورولوژی شامل شفاخانه علی آباد شد که در سال ۱۳۹۰ سند تخصص را در رشته جراحی بولی و تناسلی از سرویس یورولوژی شفاخانه علی آباد به دست آورد. اکنون به حیث آمر اكمال تخصص و ارتقای ظرفیت داکتران در پوهنتون طبی کابل و منحیث متخصص یورولوژی در شفاخانه علی آباد ایفای وظیفه می نماید. داکتر جلالزی در سال ۱۳۸۰ پس از سپری نمودن امتحان گوینده گی شامل کورس گوینده گی در تلویزیون ملی گردید که از همان آوان تا امروز در برنامه های مختلف رادیو و تلویزیون ملی همکاری داشته و اکنون مجری و گرداننده برنامه پرسش های طبی که به صورت زنده و مستقیم به روزهای جمعه از تلویزیون ملی پخش میگردد و همچنان در خوانش اخبار رادیو تلویزیون به حیث نطاق بالمقطع همکاری دارد.

صديقه زاهل گوینده

دوكتور صفی الله جلال زی
گوینده رادیو تلویزیون ملی

اليوم
هنري

فهيم رحيمي

بريالي ولي

محمود كامن

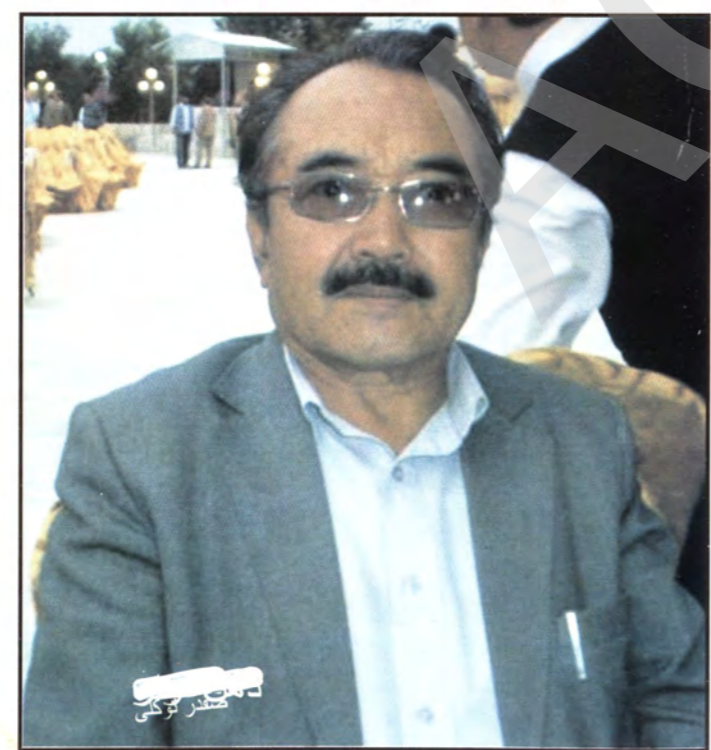
فرهاد غفور

اليوم
اليوم

هنري
هنري

خليل زمان

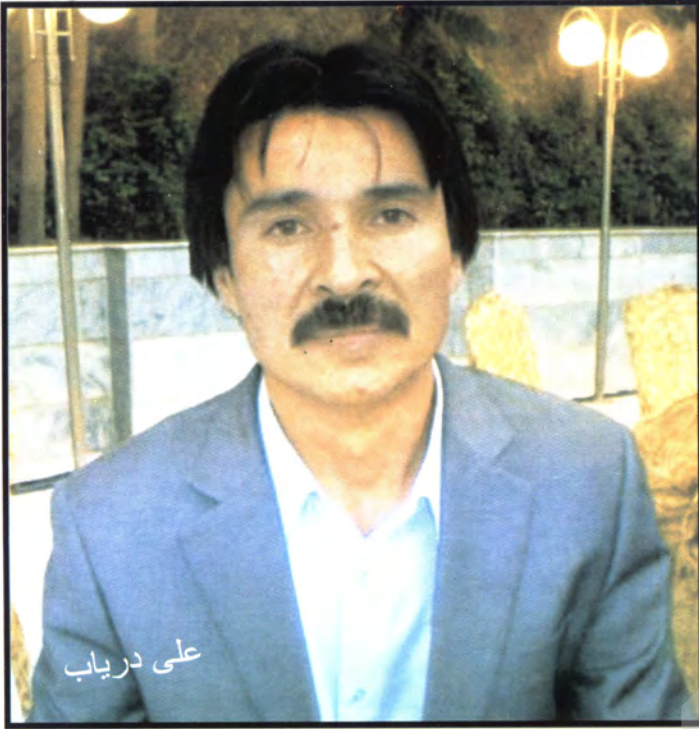
محمد رحيمي

شهزاد عديل

داود حنيف

علی دریاب

راحیل یوسفزی

رسول زمیری

مجموعه نو روزي

اېر نوروزي

از جلگه‌ي نور و علف از چشمه ساران آمدی
 ای ابر نوروزی بی من، لبریز باران آمدی
 از عشق و ابریشم من، سوغات محمل بسته‌ای
 با کاروانی یک قلم سبز و بهاران آمدی
 نام خدا، زین آمدن، ای کوتلی، ای تهمت
 مثل نسیم رحمتی، بر کشت زاران آمدی
 برگ و نوا جادو گری، حال و هوا جادو گری
 واه! ای صنوبر قامم، آشوب دوران آمدی
 در خواب‌های شکرین، فواره می دیدم ترا
 گل داد تعبیری چنان، که آبشاران آمدی
 قهار عاصی

بهار

بهار بیار اوړل خولی گلونه
 دشت دامن وهی په کلو بیا موجه
 دشهید جامه په تن دارغوان ده
 تازه کاندی هر ریدی نزه داغونه
 داریدی دی چه گدشوی په دامن دی
 که راغلی دی دوینو سره رو دونه
 خمکه رنگ شوه خکه بنکلی تابلوده
 که بنتودلی طبیعت دی خپل رنگونه
 بورا هر خواته دزیری پیغام یو وور
 وایی راشه چه له گل کر وطواقونه
 جورامیل دمرغلو دی شلېدی
 داچه برینسی هری خواته شبنمونه
 خمکه شنه شوه غوتی خاندی بلبل ناخی
 پوره نه شود پښتون درانده خوبونه
 بهار بیانوی ژوند ون خمکی ته ور که
 تادی هم خدای راژوندی کاندی پښتونه
 دبهار دوریخو سترگی شوی نمجنی
 ستا په حال باندی ژرا کوی پښتونه
 خدایه جور افغانستان کری په خپل فضل
 چی ترسرسی د ولس ټول امیدونه
 میرمن حمیده

غزل

نه چی خاروان بی راته و خوری پر کاروان ویریدم
 خدایه ایمان می سلامت کری پر ایمان ویریدم
 غره راته وی د راز په ژبه چی سور اور به واخلم
 نن چی منونکی د شیطان شو له انسان ویریدم
 نه چی د شاتو د مچی په شان تری توری ولار شی
 قربان قربان بی شم په خدای چی په قران ویریدم
 دا جادوگر ماران په ذهن کی هم خالی کوی
 هم له لستونی خطر شته هم له گرپوان ویریدم
 د مادیت ونوشین باغ د ژوندانه نیولی
 په ز غرده وایم د دیرو له باران ویریدم
 په مخ کی پروت راته زخمی راته رنخور د مودو
 د طبیب سترگی زهرجنی له درمان ویریدم
 پردی لاسونه راته بک له گرنکونو بنکاری
 خبره داده چی پر خپل افغانستان ویریدم

پیرمحمد کاروان

بهار

بهار شوکه نگاهت بهار مستان است
 بهار شوکه هوایت بهار جاتان است
 بهار شوکه شگوفه امید بارور است
 بهار شوکه حضورت بهار یاران است
 بهار شوکه گذشت فصول سردی ها
 بهار شو که رسیده زمان هستی ها
 بهار شوکه بهاران امید وصلت ها
 بهار شوکه بهاران اساس سبزی ها
 بهار شو که بهار است نشان عزم نوین
 بهار شوکه نیستان سرود مست زمین
 بهار شوکه گلستان قدوم رنجه کشید
 بهار شو که بهاران نماد علم و یقین
 بهار شوکه چمن ساغرش زیاران است
 بهار شو که وطن سبزه زار یاران است
 بهار شوکه طراوت مسیر آرمان است
 بهار شوکه شجاعت حیات انسان است
 بهار شو که نیستان سرود می خواند
 سرود عشق و محبت برای هم زیستی
 سرود وصل جماعت سرود هم خوانی
 سرود عاشق "گمنام" سرود انسانی
 گمنام

برخیز جوانا!

برخیز بهار آمده بس دلکش و زیبا
 از بستر گلها
 ...تا بام ثریا
 هر گوشه دل انگیز و صفا خیز و فریبا
 رامشگر گلشن
 در بزم چمن زخمه ی اسرار نوازد
 وز شور نواها
 دوشیزه ی گلها
 مستانه کند رقص به آهنگ تمنا
 تا کی من و تو سرد
 نومیدو زخود رفته وبی سوز دل و درد
 بی باور و تنها
 برخیز جوانا!
 از تاله ی مرغ چمن آن سوز بیندوز
 کاتدر دل صحرا
 بسا دامن کهسار وطن لاله ی حمرا
 بر شاهد گیتی
 زیب دگری بند چو مشاطه ی هستی
 آنگونه فریبا
 کز جلوه ی گیرا:
 اندیشه به شور آورد هنگام تماشا
 بارق شفیی

موسم د گلونو، پسرلی دی، نوبهار دی
 راشه ای جانانسه! زره می تاتسه انتظار دی
 مستی دی بلبل، مستی مستی گداگانی کبری
 مست به دی خیالونه شی، مست شوی تول گلزار دی
 خسوند به دگدا واخلی دگل به ننداری وکری
 دا موسم خو بولو موسمونو کی سردار دی
 هره خوا رنگونه دگلونو زره رابنکونکی دی
 دروند نظر گلونو ته خو خامخا پکار دی
 ستوری سره جام به د وطن په نامه پورته کری
 بول محفل خمار دی ساقی هم خپله خمار دی
 کبیر ستوری

همدردی

ژاری په غمونو کی خواخوږی له هرچاسره
سل پتنگان مسوزی دیسوی شمع ژراسره
پک زرگی له او ینکو گززی وریخی په آسمان کی بیا
څه ژرا ملخري ده دژوند یوی پرینفا سره
تول باغ ژریسلی خکه او ینکی دی دگل په مخ
دیسر لاله داغلی زرونه شسته دی له صحرا سره
نه بنای انسان ته چه دبل پیسه غم غمچن نشی
لویه بدبختی ده که څوک نه ژاری لسه چاسره
داسی بی غمی دی خدای په هیڅ کورکی پیدانه کری
یو کور کی چه ویروی او بل خاتسدی له لولی سره
گل پاچالفت

برمقدم بهار

بهار آمد ننگر، با کاروان گل
فلک داده زمین رارایگان گل
غزالان سرا به دامان آستان گل
زمین گل، آسمان گل، آشیان گل
شمیم و عطر گل هرصیحاگاهان
مشامم تازه سازد تامل و جان
بخاطر زنده گسردد یسار پیمان
بسه گلغندی زیبا ارغوان گل
بیا دریاغ و بستان سیرگلشن
بچنیم گل فرستیم بهر میهن
گل مرجان و سنبل تا به سوسن
که گردد آن وطن تا کهکشان گل
کنیم دشت وطن را فرش سیزه
که از زیبایی اش دشمن بلرزه
شود زیر قدم ها ریزه ریزه
بسازیم سرود و زن افغانستان گل
ببارد ابر نیسان لولسو تر
زمین را میکشد از خویش پرر
بدانیم قدر این نعمت زیکسر
که خود رویدبه هر سواين زمان گل
ز سعی خود کشیم میهن گلستان
بکاریم لاله و گل یشت و دامان
وطن گلشن بسازیم از دل و جان
که گردد جاده و شهرو دکان گل
(عزیزه) میفرستم محمل گل
ز هاندی که با شد منزل گل
ز انواع گلشن تا بلبل گل
برای میهنم صد کاروان گل
زمین گل، آسمان گل، آشیان گل
عزیزه عقیبت

بناسته بنکلیه بهاره راشه راشه
د زخمی زونو قراره راشه راشه
په وطن مو د خزان بادونه لگی
ای سپرلیه په دی لاره راشه راشه
سره گلگونه د چمن مو رژید لی
ته پری سرخه د سهاره راشه راشه
سپرلیه زمونږ دشتی شاری شوی
لسو په منده په تلواره راشه راشه
زمونږ غرونه اوږی تشی بنکار سوي
په گلو بی کسره سینکاره راشه راشه
د غاټول او تسمرتن گلگونه شته کرد
هم لاله مسره بی واره راشه راشه
چی هیواد مو د بنکلا و څخه وک شی
پری سپرلیه څو څو واره راشه راشه
خپلواکی اوسو کالی مو چی نصیب شی
ای د سولی نسو بهاره راشه راشه
چی وحدت او اتفاق راڅخه غواړی
هغه بنکلی شان مسالیاره راشه راشه
چی مو زرونه د خوینی احساس پیدا کری
صبر مه کړه ای سرداره راشه راشه
ستا راټوټه چی نن ډیر په انتظار دی
د عادل د زړه غمخواره راشه راشه

نسیم شاه عادل

به سوی دیجیتال شدن The digital towards Afghanistan

دپلوم انجنیر سید بشیر

امواج تلویزیونی آنالوگ رامیتوان بایک وسیله ویایک جعبه (Digital-to-analog converter (set-top box) مبدل به دیجیتال کرد.

این دستگاه مانند تیونرسیت های تلویزیون آنالوگ، امواج الکترومقناطیسی دیجیتلی را از هوا دریافت و به سیستم آنالوگ تبدیل کرده، که بالای سیت های تلویزیون آنالوگ قرار میگیرد و قیمت آن در حدود یک هزار افغانی است.

مزایای پخش تلویزیون دیجیتال :

۱- ارسال چندبرنامه بایک فرستنده (افزایش تعداد برنامه).

۲- بهبود کیفیت تصاویر و صدای دریافتی

۳- افزایش یازده طیف فریکونسی

۴- امکان ارائه اطلاعات جانبی

۵- ایجاد بستر تعامل بین مخاطب

و شبکه تلویزیونی.

۶- کاهش سرمایه گذار بیهاجت

ایجاد و توسعه شبکه و نگهداری آن

۷- ارسال و انتقال انواع مختلف

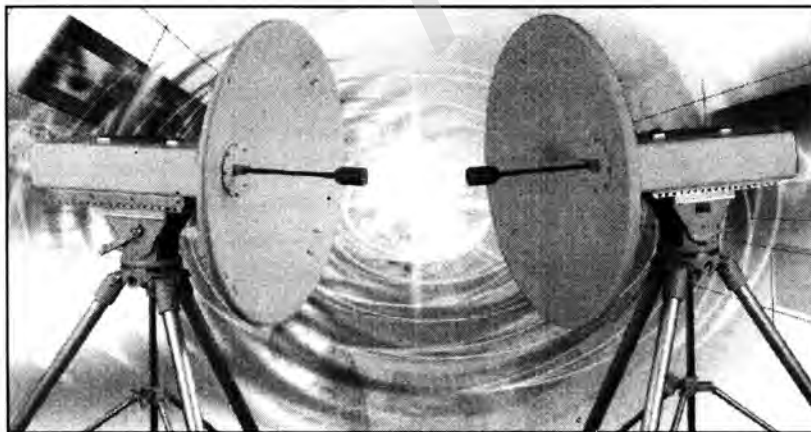
محتویات و اطلاعات از قبیل انترنت

۸- حذف بسیاری از اثرات نامطلوب

دریافت آنالوگ.

۹- امکان دریافت سگنال در حال حرکت

موانع و معایب پخش تلویزیون دیجیتال :

۱- عدم سازگاری با سیستم آنالوگ (امکان دریافت با گیرنده های موجود امکان پذیر نیست)

۲- سرمایه گذاری بسیار زیاد صورت گرفته در ایجاد و توسعه شبکه آنالوگ موجود در افغانستان.

۳- نیاز به دستگاه (Set -Top Box) سگنال های مبدل دیجیتال به آنالوگ .

Broadcast Television Systems
(BST)

۴- بالا بودن نسبی قیمت دستگاه واسطه

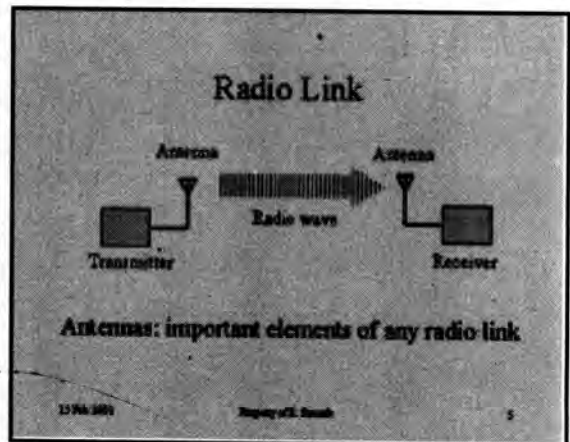
۵- قطع کامل دریافت در صورتیکه دامنه سگنال دریافتی از یک حداقل تعیین شده کمتر باشد.

۶- تغییرات زیاد سریع ستندردها و احتمال عدم پایداری در بلند مدت: Microwaves

مایکروویو (امواج کوتاهترین) مایکروویو، امواج رادیویی با طول موج های مختلف از زمانی که یک متر به یک میلیمتر عنوان کوتاه ترین امواج ، و یا به طور برابر، با فرکانسی های بین ۳۰۰ مگاهرتز (۰,۳ گیگاهرتز) و ۳۰۰ گیگاهرتز. این تعریف وسیع شامل هر UHF و EHF (امواج میلیمتری)، و منابع مختلف با استفاده از مرز های مختلف است. در تمام موارد، مایکروویو شامل پاند SHF کل (۳ تا ۳۰ گیگاهرتز یا ۱۰ تا ۱ سانتی متر) حداقل با RF اغلب قرار دادن انجیری مرز پایین تر در ۱ گیگاهرتز (۳۰ سانتی متر)، و بالا حدود ۱۰۰ گیگاهرتز (۳ میلیمتر) است.

لینک های تلویزیون دیجیتال صوتی و تصویری : پخش تلویزیون دیجیتال Digital Braodcasting مختلف صوتی و تصویری تنظیمات لینک های دیجیتالی برای برنامه های کاربردی پخش است که انجام تمام این اتصالات نقطه به نقطه زمینی را توسعه داده است .

در فضای باز، با فرستنده و گیرنده مجهز به گیره نصب برج هر شبکه آنالوگ یا دیجیتال، با یک اتصال بسیار ساده است و به طور مستقیم به گیرنده های ماهواره ای و فرستنده های آنالوگ یا دیجیتال بیش از حد است. آنتن مایکروویو لینک های موجود برای اندازه قدرت است که با اجرای الکتریکی و مکانیکی بالا ساخته شده با مواد مقاوم در برابر فرسودگی و سویه های حرارتی شدید می باشد.

اکنون، به خصوص در استقرار تلویزیون ،تلفون های موبایل، شبکه های پخش شروع به استفاده از این روش برای سیستم های با قدرت کمتر و برنامه ریزی برای شبکه های چند رسانه ای آغاز می شود، مهم است که توجه دقیق به این رویداد کرد .

له ډېر هيجانه اسكليت گړخپلې وم

ډېره په زړه پورې خاطره
 مې هغه ده چې دملې راډيو
 تلويزيون په يوه خپرونه
 کې ديوې دکلمه تورې په
 توگه دتلويزيون پرمخ
 دلومړۍ ځل لپاره ښکاره
 شوم او هغه شپې مې
 هيڅکله نه هيرېږي چې په
 لومړۍ ځل دخبر ويلو لپاره
 کمري ته مخامخ کښېناستم
 په داسې حال چې له ډېره
 هيجانه يو اسکلېټ گړزېدلې
 وم او دخبر ويلوود
 سټډيوگمري او دخبرميز سره
 دلومړۍ ځل مخامخ کيدل
 په خپل فرهنگي ژوند کې
 ماته يوه مهمه او ارزښتناکه
 خاطره راپرېښودله. پورتنۍ
 خبرې دملې راډيو تلويزيون
 ددرې ژبې ډېرې تکړه او
 وتلې نطاقي اغلې صديقه
 زاهل د ژوندخاطري دي .

صديقه زاهل دښاغلي محمد طاهر زاهل لور، د ۱۳۵۵ کال دثور د مياشتي په پنځمه نيټه د کابل په ښارکي نړۍ ته سترگي غړولي دي .

لومړنی او عالی دوری زده کړې يې په ۱۳۷۳ کال د ابوالقاسم فرډوسی په عالی ليسي کي پای ته رسولی دي. میرمن زاهل چې د نطایي د ښکلی څېرې، او مناسب آواز لرونکی ده له کوچنیوالي يې د نطایي سره مینه درلوده، نوموړې د ۱۳۸۸ کال په پسرلی کي بریالی شوه چې د رادیو تلویزیون سره همکارۍ پیل کړي، او د څلورو میاشتو آزمایشتی دورې وروسته يې په دی اداره کي دخپلی خوښی دنده واخسته او درسمی نطایي په توگه د ټاکل کیدو خپلی فطری آرزو ته ورسیدله، او دایي څلورم کال دی چې خپله دنده تر سره کوي.

ددې وتلی نطایي په عقیده ښه نطایي هغه څوک دی

چي ددی څلورو خانگړنو لرونکی وی:

زړه راکښوونکی آواز، ښه څیره، مناسب حرکات د نطایي پرمهال تر ټولو مهمه نقطه داده چې دلور سواد لرونکی او علمی کچه يې لوړه وی.

آغلی صديقه زاهل وایي له کومه ځایه چې مي د نطایي د مسلک سره له کوچنیوالي څخه مینه درلوده او په ملی رادیو تلویزیون کي په دي څانگه کي په ټاکل کیدلو خپل هغه آرمان ته ورسیدلم نو هڅه کوم چې د خپل مسلک د بشپړیدو په تړاو لا نور څه زده کړم او هغه علمی او مسلکی شخصیت چې په دی لارکي يې زه وهڅولم، وروزلم او یانودی رازده کړی هغه سید فرید الله حسینی د ملی رادیو تلویزیون ددري ژبی ممتاز نطایي دی چې په دی سربیره دافغانستان دمطبوعاتو د خوانو نطایانو دښوونې او روزنې دلاری مخکښ هم دی.

دمیرمن صديقه زاهل له نظره یو نطایي هغه مهال په خپل مسلک کي بریالی کیدای شي چې دیوي موضوع تر وپلو دمخه د هغې په محتوا او مفهوم ځان پوره پوه کړی او بیا يې په رادیو او تلویزیون کي بیان کړی داچي د آغلی صديقه زاهل تور رنگ خوښیږي دروان شناس له پلوه زړوره او د کلکی ارادي لرونکی ده اوددی رنگ په ځواکي د ژیررنگ علاقمندی يې، داغریزوی خصیصه په گوته کوي چې دنورو دپیژندنې سره مینه لري او له نورو توقع لري چې ددی شخصیت ته ارزښت ورکړي او وي ستایي همیشه يې آرزو وي چې په نورو اغیزه غور ځونکی وي او په آسانی سره د چاسره اړیکي نه شلوي.

دتولو خپرونو د لوستلو سره مینه لري زیاتره د خبرونو اودسیاسی خپرونو له لوستلو سره زیاته مینه لري او خوندد تری اخلی.

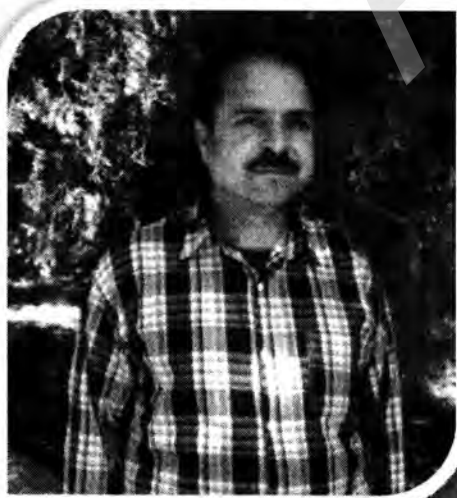
شناسایی کارمندان رادیو تلویزیون ملی

محمد سمیع ستانکزی فرزند مولوی محمدیونس در سال ۱۳۲۹ در خانواده متدین و روشنفکر قریه شاه غاسی و لسوالی محمدآغه ولایت لوگر دیده به جهان گشوده. در ایام طفولیت به نسبت نبودن مکتب، قرآنکریم و دروس علوم دینی را به رهنمایی پدراش در مسجد قریه خویش الی سن ده سالگی آموخت.

در سال ۱۳۴۰ در مکتب ابتدایه ده نولسوالی محمدآغه که تقریباً دوازده کیلومتر از قریه شان فاصله داشت شامل شد. دور تحصیلات متوسطه و عالی را در لیسه محمدآغه به پایان رسانید پس از فراغت در سال ۱۳۵۲ در وزارت معارف به حیث مامور مقرر شد. همچنان زبان انگلیسی را در مرکز فرهنگی به نام امریکن سنتر فراگرفت. در سال ۱۳۶۴ در ریاست عمومی رادیو تلویزیون افغانستان جذب شد. در ابتدا به حیث مدیر عمومی بودیجه و پلان و سپس در مدیریت های چون: مدیر عمومی خدمت، مدیر عمومی محاسبه جنسی، مدیر دفتر داری

، مدیریت عمومی برسی و پلان رادیو افغانستان و اکنون به حیث مدیر رسانه های صوتی ایفای وظیفه مینماید. آقای ستانکزی در دوران خدمات به اخذ چندین تقدیرنامه و تحسین نامه نایل گردیده است. موصوف یکی از کارمندان باتجربه و مستعد رادیو تلویزیون ملی افغانستان است. موفقیت و طول عمر باصحت برای شان خواهانیم.

سید حبیب فرزند غلام علی در سال ۱۳۴۶ در شهر کابل چشم به جهان گشود دروس ابتدایی را در مکتب آزادخان و عالی را در لیسه غلام حیدر خان به اتمام رسانیده است و پس از به انجام رسانیدن دوره خدمت عسکری در سال ۱۳۸۰ در ریاست نشرات نظامی رادیو تلویزیون ملی به حیث راپورتر مقرر شد و کورس ژورنالیزم را که توسط مرحوم محمد کاظم (آهنگ) از جانب ریاست نشرات نظامی دایر گردیده بود سپری نموده است و در سال ۱۳۸۲ در ریاست نشرات رادیو افغانستان در مدیریت عمومی اعلانات رادیو تبدیل که از طریق ریاست نشرات رادیو کورس های چون کمپیوتر، مارکیٹنگ و انگلیسی که از جانب کشور امریکادایر گردیده بود به پلان رسانیده و فراغت نامه های آنرا به درجه عالی دریافت کرده است و هم بلندگیت درین صحت تحسین نامه ها و تقدیر نامه هم برای شان اخذ گردیده است. اکنون در مدیریت عمومی مارکیٹنگ نشرات اعلانات رادیو افغانستان به حیث مدیر ایفای وظیفه می نماید.

سید مرتضی قاطع کارمند اداره روزنه رادیو افغانستان در سال ۱۳۴۰ در خانواده روشنفکر شهر کهنه کابل تولد و پس از سن هفت سالگی شامل مکتب عنصری بلخی شد و پس از صنف ششم شامل مکتب متوسطه حصه دوم شاه شهید (ع) و تحصیلات عالی خویش را در سال ۱۳۶۱ از لیسه عالی انصاری به اتمام رسانید. در ثور ۱۳۶۲ بنابر شوق و علاقه به ریاست رادیو تلویزیون افغانستان به مدیریت عمومی روزنه تلویزیون به طور رسمی مقرر شد و برنامه های چون زراعت و مالداري، ورزش، جوانان، کار وزنده گی، آموزنگاه ذهن را کارگردانی کرده است.

در سال ۱۳۷۱ نسبت جنگ های داخلی و ناامنی ها اواره کشور پاکستان شد. با وصف مهاجرت بی تفاوت نبوده بنیاد تعلیمی که شامل نوباب مکتب متوسط و یک باب یتیم خانه را برای مهاجران و یتیمان و همچنان انجمن معلمین را نیز با جمعی از دوستان ایجاد نمود که در انجمن متذکره مسوولیت فرهنگی آن را نیز به دوش داشت در سال ۱۳۸۱ در بهاره به کشور برگشت نموده و نسبت به ریاست رادیو تلویزیون به راجبوی ملی مقرر شد که تاکنون در اداره روزنه

رادیو ملی ایفای وظیفه می نماید. در بهاره ۱۳۸۱ در بهاره به کشور برگشت نموده و نسبت به ریاست رادیو تلویزیون به راجبوی ملی مقرر شد که تاکنون در اداره روزنه برنامه های چون صنف ها از کار و وقت بگذرانند، جوانان را تهیه نموده است. موصوف تخصص با تجربه و حلیم بوده و در امر فرهنگ و تربیت برای شان خردمانیم.

گل احمد و حید فرزند فضل احمد در سال ۱۳۴۸ در کوچه علی رضاخان شهر کابل تولد شد. تحصیلات ابتدایی و عالی را در لیسه عاشقان عارفان (ع) به اتمام رسانید. و پس از دوره خدمت عسکری در سال ۱۳۷۳ در مدیریت عمومی محصلان وزارت تحصیلات عالی به حیث کارمند رسمی مقرر شد و هم زمان پس از سپری نمودن امتحان کاتکور در پوهنخی علوم اجتماعی در بخش تاریخ کامیاب آنرا به طور پوهنخی شبانه به اتمام رسانید و دیپلوم اخذ کرد.

مدت ده سال را در آنجا وظیفه به انجام رسانیده است و در سال ۱۳۸۳ به ریاست عمومی رادیو تلویزیون ملی در ریاست نشرات رادیو افغانستان در مدیریت عمومی روزنه تبدیل و به حیث راپورتر برنامه های دهقان، ماو صحت، ما و سره میاشت ایفای وظیفه نمود، در سال ۱۳۸۶ در مدیریت عمومی اعلانات رادیو افغانستان تبدیل شد موصوف از طریق ریاست نشرات رادیو

کورس های کمپیوتر، مارکیتنگ و انگلیسی که از طرف کشور امریکا دایر گردیده بود به پایان رسانید که فراغت نامه های آنرا به درجه خوب دریافت نمود همچنان باینگت درین ملت تحسین نامه ها و تقدیر نامه ها هم دریافت کرده و تا اکنون در مدیریت عمومی مارکیتنگ اعلانات رادیو به حیث تهیه کننده ایفای وظیفه می نماید. موفقیت برای شان خواهانیم.

۴ حقیقت: دامانی نوری مطبوعاتو ته....

حقیقت یوه ورځپاڼه وه چی د لومړی ځل لپاره د حربیې وزارت له خوا په افغانستان کی د تبلیغ او روحی (روانی) جگړی دپرمخ بیولو په موخه را منځ ته شوه. د دی ورځپاڼی منځپانگه را بسی چی په هدفمنده توگه یی لیکنی کولی او خپله دنده یی په بریالیتوب سره سرته ورسوله.

حقیقت د (۱۳۰۳) هـ ش کال د زمري (اسد) د میاشتی په (۲۲) مه د چهارشنبی په ورځ د (۱۹۲۴) م سره سم، ټیک هماغه وخت په خپرولو پیل وکړ، چی گود ملا او انډیوالانو یی زمونږ د هیواد په سهیل کی د دولت پر ضد د بغاوت جنده پورته کړه او په جگړی او ترهگری یی پیل وکړ. دا ورځپاڼه د مولوی برهان الدین کشککی په مسولیت خپره شوه او لومړی مقاله یی د جگړی د لمسونکو، دجگړی د څرنګوالی او دجنگ دلامونو په شاوخواکی ولیکله او خپره یی کړه، په دی مقاله کی همدا رنگه د یاغیانو په وړاندی د دولت د مدافعوی تدبیرونو په هکله په تفصیل سره خبری شویدي.

ددی ورځپاڼی د متن له مطالعی څخه پوهیدای شو چی په هغی کی اکثرأ د جگړی او د هغی د لمسونکو په اړه مقالی، رسمی بیانیی، موعظی، دینی توصیې او ولوله انگیزه خپرونه او پاروونکی شعرونه په پښتو او دری ژبه چاپیدل. د حقیقت ورځپاڼه یو کال خپره شو او د (۱۴۰) می گڼی له خپریدو وروسته چی خپل رسالت یی په ښه توگه سر ته ورساوه خپلی خپرونی یی بندی کړی. باید هیره نکړو کله چی د حقیقت ورځپاڼی په خپریدو پیل وکړ نو د مجموعه عسکریه مجلې خپلی خپرونی وځنډولی.

اتحاد مشرقی: اتحاد مشرقی لومړنی ولایتی ورځپاڼه او په حقیقت کی لومړنی ورځپاڼه وه چی زمونږ د هیواد په کچه یی د (۱۲۹۸) هـ ش کال د حوت (کب) (۱۹۲۰ مارچ) په نیما یی کی په جلال اباد د ننګرهار ولایت په مرکز کی په خپرونو پیل وکړ.

اتحاد مشرقی هغه مهال په ننګرهار کی په خپرونو پیل وکړ چی محمد نادر خان د وخت د دفاع وزیر د اعلیحضرت امان الله خان په امر په نوموړی ولایت کی د تنظیمیه رئیس په حیث مقرر شوی و، تر څو د دولت اصلاحی پروگرامونه په تجربوی ډول تر اجرا لاندی ونیسی. د ده لومړی تجربه دهمدی ورځپاڼی تاسیسول و. د اتحاد مشرقی له لومړنیو مدیرانو څخه یو هم مولوی برهان الدین کشککی دی.

دا یو څرگند حقیقت دی چی اتحاد مشرقی په عین زمان کی د یو جمعیت نوم و چی د لوی ننګرهار دیو شمیر خلکو په گډون رامنځ ته شو تر څو د خپلواکی له ارمانونو څخه ننګه او ساتنه وکړی او د هر ډول بهرنی لاس و هنی په تیره بیا دانگریزی ښکیلاک په وړاندی له خپلی خاوری او ملی نوامیسو څخه دفاع وکړی. لکه څرنګه چه ویل کیږی اتحاد مشرقی د دی جمعیت خپرنی ارگان و.

وړاندی مو اشاره وکړه چی مولوی برهان الدین کشککی د اتحاد مشرقی لومړنی مسوول چلوونکی و باید وویو چی له ده څخه وروسته محمد بشیرخان، عبدالجبار خان، محمد امین خوگیانی اونورو دا دنده په غاړه واخیسته او ورځپاڼه یی خپره کړه.

داتحادمشرقی ورځپاڼی متن اکثرأ د هیواددغه مهال دنوروورځپاڼواو اوونیزوپه څیردری وڅوڅینی شعرونه اومطالب په پښتو ژبه هم په کی خپریدل.

اتحاد مشرقی د بیلا بیلو کورنیو او بهرنیو اطلاعاتو په خپرولو سر بیره علمی او اخلاقی مقالی هم چاپ او خپرولی. اتحاد مشرقی بیره موده په همدی نامه خپور شو، خو په راوروسته دوروکی یی نوم په (ننګرهار) واوښت او اوس په همدی نامه هره ورځ خپریږی.

دوهم پاراګراف: اوونیزی: غازی: غازی یا الغازی یوه اوونیزه وه چی د (۱۳۰۰) هـ ش کال دمیزان په میاشت کی یی د (۱۹۲۱ ع کال د سپتمبر د میاشتی مطابق) دپکتیا ولایت له خوست څخه په خپلوخپرونو پیل وکړ. دا اوونیزه د هری چهارشنبی په ورځ خپریدله مسوول چلوونکی یی لومړی عبدالله او بیا محمد حسن و. په دی اوونیزه کی پاروونکی شعرونه، دینی او هیواد پالونکی مطالب خپریدل، احتمال شته چی دا اوونیزه دی تر (۱۳۰۶) او یا (۱۳۰۷) هـ ش کالونو پوری خپره شوی وي.

اتفاق اسلام: اتفاق اسلام اوونیزه په هرات کی د (۱۲۹۹) هـ ش کال د سنبلی د میاشتی په لومړی نیټه خپره شوه. د دی اخبار د نامه په دواړو خواووکی دا بیت دشعار په څیر خپریده:

آنچه ملت را کند مسعود وشاد

اتحاد است، اتحاد است، اتحاد.

د دی اوونیزی لومړنی مسوول چلوونکی عبدالله قانع هروی و او له اتلسمی گڼی څخه وروسته یی مسوول چلوونکی میرزا عبدالکریم احراری شو او مخکینی مسوول یی د مرستیال په توگه دنده پر مخ وړه. وروسته بیا همدا مرستیال د (۱۳۰۰) هـ ش کال د عقرب په (۲۲) مه نیټه د دی اوونیزی د مسوول چلوونکی په حیث وگومارل شو. د دی اوونیزی خپریدنگ د (۱۳۰۱) هـ ش کال د عقرب په

په دې اوونیزه کې خبرونه، مقالې، ټولنیز مسایل او علمي او هنري مسایل خپریدل. په دې سربیره یوه مهمه موضوع چې کولای یې شو د دې اوونیزې په هکله یې ووايو هغه دا ده چې په بري ژبه د مطالبو په خپریدا علاوه کله کله په ترکي ژبه هم ځینې مطالب پکې خپریدل.

د دې اوونیزې لومړنی مدیر او سرمحرر عبدالرزاق خان او د ادارې ځای یې باغ حضور و.

د درېیم کال په پیل کې (د ۱۳۰۳ هـ ش کال د حوت پنځلسمه) د دې اوونیزې نوم له اتحاد اسلام څخه په بیدار واوښت او تر سقوي اړودور پورې په همدې نامه خپریدله او په سقوي دوره کې یې نوم په (رهبر اسلام) واوښت او په راوروسته کال کې بیا د (بیدار) په نامه چاپ شوه.

اصلاح (لومړی ځل): دې اوونیزې په خان اباد کې په خپلو خپرونو پیل وکړه او لومړنی گڼه یې د (۱۳۰۰) هـ ش کال د لوی د میاشتې په (۲۹) مه نیټه د (۱۹۲۱ ع کال د فبرورې اتلسمه) د شیر احمد په مدیریت او سرمحرري خپره شوه او له شپاړسمې گڼې و روسته یې سر محرر حافظ فیض محمود ټاکل شوه او د (اصلاح) د کلمې لاندې دا بیت خپور شو:

وقت آست که خود را همه ایثار کنیم

پی اصلاح وطن کوشش بسیار کنیم.

د اصلاح په لومړۍ گڼه کې د هغې مرام په دې ډول خپور شوی دی:

۱- دکورنیو پښو ظاهرول، ۲- د بهرنیو پښو ظاهرول، ۳- د دې ولایت د مامورینو او اوسیدونکو د ښو خدمتونو او بد وکرو ورو ظاهرول تر څو نیک کار ته دوام ورکړي او له ناوړه کارونو څخه ډډه وکړي، ۴- د معرفت خپرول، ۵- په سوداگری، کرنه، صنعت او کسب او کار کې لارښوونه کول، ۶- گټورې ذریعې اود ولایت د پرمختگ د علت اسباب ظاهرول.

دې اوونیزې د امانې دورې پر مهال خپلو خپرونو ته دوام ورکړ او په سقوي دوره کې یې ورته نوم په نهضت الحبيب واراوه.

او د دې دورې په له منځه تگ سره یې نوم په اتحاد خان اباد او وروسته په اتحاد بغلان واوښت.

د یادونې وړ ده چې د اصلاح اوونیزې تقریباً په عین مشخصاتو او ځانگړنو د (۱۳۰۸) هـ ش کال د اسد په (۱۴) مه نیټه د علي خیل په ناحیه کې د دوهم ځل لپاره په خپرونو پیل وکړ.

نوربیا

میاشت کې د هرات د معارف ادارې ته وسپارل شو نو له دې کبله د هغه وخت د پوهني مدیر مولوی صلاح الدین سلجوقي د اتفاق اسلام د مسوول چلوونکي په حیث دا دنده پرمخ وړله. په همدې مهال کې و چې د اتفاق اسلام نوم په (فریاد) واوښت دې نامه د (۱۳۰۴) هـ ش کال د ثور د میاشتې تر څلورمې نیټې پورې دوام وکړ په همدې وخت کې دابیت د شعار په ډول دهغه د نامه له پاسه خپریده:

ناله را هرچند میخوام که پنهان تر کشم
سینه میگوید که من تنگ امدم فریاد کن.

د (۱۳۰۸) هـ ش کال د ثور د څلورمې نیټې له گڼې و روسته د (فریاد) اوونیزې مسوول مدیریت محترم غلام سرور جويا ته وسپارل شو. له همدې نیټې وروسته جويا د دوهم ځل لپاره له (فریاد) څخه (اتفاق اسلام) ته د اوونیزې نوم واړوه. دا اوونیزه بیا ورځپاڼه شوه او تر اوسه په همدې نامه خپریږي.

ستاره افغان: د ستاره افغان اوونیزه د (۱۲۹۹) هـ ش کال د قوس په نهمه نیټه په جبل السراج کې چې د پروان مرکز و د میر غلام محمد غبار چې هغه وخت یې (الحسینی) تخلص کاوه په مسوول مدیریت خپره شوه. دا اوونیزه دهرې چهارشنبې په ورځ خپریده.

دې اوونیزې خبرونه، مقالې او ادبي مطالب په دارنگه روحیه خپرول چې د پروان د خلکو احساسات را وپاروي، هڅه کیدله چې د دې خپرونې مطالب په ساده ژبه وي، له شیر و میاشتو وروسته معلومه شوه، څرنگه چې اکثره وگړي نالوستي و نو له دې کبله یې ترې لږه استفاده کولای شوه، له هغې وروسته د اوونیزې پالیسي دارنگه ده چې باید د دولت مامورین ترې گټه واخلي.

د یادولو وړه چې ستاره افغان په خپل متن کې انتقادي مطالب خپرول. دا مسا له تر یوه حده دزغم او حوصلې وړ وه، خو اوونیزه ډیر ژر له چاپ څخه ولویده.

ستاره افغان نږدې دیو زر گڼو په تیراڅ خپریده. د خپراوي ځای یې اول جبل السراج و، خو څرنگه چې د پروان مرکز چاریکار ته نقل شو اخبار او مطبعې هم نوموړی ځای ته انتقال وموند.

ددې اوونیزې تر لوحې لاندې تل دا بیت خپریده:

ز مهر وما بود تا به اوج چرخ نشان

همیشه باد درخشان ستاره افغان.

اتحاد اسلام (بیدار): په تاریخي بلخ کې د لومړی ځل لپاره د (۱۳۰۰) هـ ش کال د حوت په لومړۍ نیټه د دوشنبې په ورځ (د ۱۹۲۲ ع کال د فبرورې نولسمه) د اتحاد اسلام په نامه یوه اوونیزه خپره شو.

عزیزه احمدزی

موسیقی در واقع احساسات خاص و استثنایی را بر می‌انگیزد و بیش از هنر های دیگر در زنده‌گی انسان نقش تاثیر گذار دارد، و تاثیر آنرا نمی‌توان بی اهمیت و نادیده گرفت، تعدادی زیادی از هنرمندان عرصه موسیقی و آواز خوانی علاقمندی شانرا به موسیقی دوران طفولیت می‌دانند، رحیم یوسفزی یکی از هنرمندان اکادمیک عرصه موسیقی کشور است که موسیقی را از تهداب فرا گرفته و سالیان عمر خویش را صرف آموختن دروس

مکتب و هنر کرده است، وی در شهر کابل تولد و دروس ابتدایه را در مکتب لعل محمد و عالی را در لیسه انصاری به اتمام رسانیده است. سپس از سپری نمودن امتحان کانکور در پیوهنخی هنرهای پوهنتون کابل موفق و موسیقی را به شکل اکادمیک آن آموخت در کنار تحصیل دروس موسیقی کلاسیک و راگ های گوناگون را از هنرمندان کشور هندوستان در کورسی که در شهر کابل راه اندازی کرده بودند آموخت اولین آهنگ اش که شعر از مرحوم استوار و

صاحب حافظ شیرازی آهنگ سروده، تعدادی زیاد از هنرمندان جوان عرصه موسیقی را که تازه به آواز خوانی آغاز کرده اند رهنمایی و تعلیم داده است یکی از شاگردان راحیل دختر یوسفزی است که در هفت سالگی به آواز خوانی آغاز کرده و اولین بار آهنگ مرحوم ژیلارا سرانید که مورد تشویق حاضرین در صالون انتر کانتیننتال قرار گرفت در حدود ده پارچه آهنگ سروده و آهنگ هایش از ساخته های رامز نگاه، شاه محمود نوروزی و پدراش رحیم یوسفزی است.

راحیل متعلم صنف یازدهم است که بیشتر به آهنگ های غزل علاقمند و آهنگ های احمد ولی، احمد ظاهر و خانم ژیللا مورد پسند اش است موفقیت بیشتر در عرصه تحصیل و هنر برایشان خواهانیم.

کمپوز آن از احمد شعیب در سال ۱۳۵۷ در رادیو افغانستان و سپس در تلویزیون ثبت نمود. رحیم یوسفزی غزل سرای موفق کشور در سال ۱۳۶۸ در مدیریت عمومی روزنه رادیو افغانستان به طور رسمی مقرر شد و برنامه های اطفال، کورنی ژوند، پرتاووس، جوانان را تهیه کننده بود در زمان حکومت داری طالبان نظربه او ضاع نامناسب نسبت به هنرمندان مجبور مهاجرت در کشور ایران شد و پس از چهار سال به کشور عودت کرد و به تلویزیون به حیث مدیر موسیقی به وظیفه گماشته شد و به ده ها آهنگ های هنرمندان کشور را کار گردانی کرده است. موصوف در آرشیف رادیو تلویزیون ملی افغانستان در حدود صد پارچه آهنگ دارد و اکثریت آهنگ هایش را شاد کام، مسحور جمال و خودش کمپوز کرده است یگانه علت که آهنگ های رحیم یوسفزی دل پذیر و ماندگار است این است که از اشعار ناب مولانا جلال الدین بلخی، عبدالقادر بیدل

په شعر کې د حالت

په جرمني کې لور، د کعبې په څېر زلفې، ماشيني وړانگې او بيا سالو، شاعر بله تمثيلي برخه له خپل تصور څخه پيلوي، فکر کوي چې پاسپورت به څنگه ورسپاري هغه پاسپورت، چې دده نوی هويت دی او د شعر له ستري طنز څخه ښکاري چې راوي ورتنه دېر تری دی، د پاسپورت تر لاسه کولو د مراسمو لپاره پر مېرمن د دريشي بيا بيا او توکول دا حالت بشپړ را پېژني او در اوي هيجان په ښه ښه تمثيلاوي.

په دوهمه تصويري ټوټه کې نوي، ښکلي، په طنز لرلي او د حالت مطابق تشبیهات شته: لکه د پنجشير زمره او بيا هغه هم د فرانسې د منارو په څېر د سترگو شين سينگار، او د لور زلفې چې د خدای د کعبې په څېر توري وي د هغه لمر له وړانگو زرينې شوي چې ماشيني اصالت لري، دا تصوير د لوستونکي ذهن د سينما د پرله پسې خوله بېلا بېلو مکاني تصويرونو څخه را اخیستل شوي ترکیب ته ورته نندارې ته بولي، چې د تفکر زیگزاگ رامنځ ته کوي،

ټوټې لري د شاعرانه تصوير جوړونې يوه بشپړه بريالی بيلگه ده وگورئ: بيا په درېيم تمخای کې د دېرو نورو ترمنځ لکه پري يو چټه ترين ته راپورته شوله مورته نږدې خالي سیتونو ترڅنګ يو ځلي يې ماته او بيا سپی ته ښه په څير وکتل لاره د سپي په څنگ کې کپناسه تله د سپي له سترگو يوه اوبښکه راغله لکه چې زما لپاره نجلۍ نه غواړي د نا جرمني نارينه ترڅنگ کيني، تر هغه

تصويرونو تر څنگ د حالت يوه سمبولیک تمثيل شعر نور هم په زړه پوری کوی. سپی د خپل جرمن خاوند شاته کيني ځکه تر شا کيناستل يې زده کړي او بايد خانده اجازه ور نه کړي چې تر خپل خاوند وړاندي کيني، مگر حتی همدا سپی هم خانده اجازه ورکوي چې تر هغه چا وړاندي کيني چې نوی يې جرمني پاسپورت اخیستی خو له معنوي پلوه لاهم جرمن نه دی (!). دلته همدا دوه کلمې (شا) او (مخکې) له تاسوسره يو عالم خبرې کولای شي. وروستی لوی متحرک تصوير چې پخپل منځ کې څو وري تصويري

خو کله چې شاعروايي: سپی دده شاته زمخکې کپناسه دغه موقعیت کاملاً سمبولیک دی. يعنې د څو برياليو

د سپي څنگ ته کيناستل غوره گڼي او سپی چي دا حالت ويښي د ناچرمني انسان لپاره د حقارت او خواشینی اوبښکه بهوي. تاسو له شعر نه نور څه غواړئ؟! دغه شعر کولای شي له پيله تر پایه لوستونکی په هماغه ذهني فضا کي وساتي چي راوي (شاعر) يي انځوروي آن ويلای شم چي په هغه ډول فضا کي موساتي چي د شعر لومړی پرسوناژ په کي دی. د کرکټر پر فکري حالتونو برسېره مکاني حالتونه هم دقيق انځور شوي دي، مور لوستونکي کولای شو د پېښو موقعيت ومومو، چېرته؟ په اتمه کوټه کي، په ترين کي او يا هم په کور کي او له دي پرته د انځور فرعي اجزا هم ښوول کېږي چي د شعر په څېر ستونزمن ژانر کي يي ټول رعايت خورا ستونزمن کار دی او عجيبه خو داده چي دغه ستونزمن

کار ښاغلي محمد عاشق غريب په خورا برياليتوب ترسره کړی داسي څوک چي د شاعری ډېرې بيلگي يي مور (يالر تر لره ما) نه دي لوستي ځکه خو کله چي په يوه مشاعره کي ما د هغه دغه شعر واوريد ورته هېښ پاتي شوم. د ميخايل الکساندروويچ شولوخوف نامتو رومان (آرام دن) د کره کتونکيو له نظره، له دي اړخه هم د پام وړ دی چي د پېښو حالتونه په کي په خورا دقيقه ژبه انځور شوي دي. د کرکټرونو څېرې، د يو ځانگړي موقعيت تصويري اجزا، رنگونه، چاپيريال او حتی وخت د کلماتو په وسيله تمثيليږي، د دن آرام په څېر په څلور ټوکيز رومان کي دا ممکنه ده خو په دوه مخه شعر کي خورا ستونزمن کار بريښی. په مجموع کي د دا ډول انځور پنځوونې په اړه نظريه داده چي د هنرمند په فردي تجربو پورې مخامخ اړه لري، د هغه ذهني چاپيريال اجزا چي هنرمند يي غواړي انځور کړي، په عادي حالت کي څومره د پام وړ دي؟ خو د هنرمند ذهن يي ثبتوي او کله چي د همداسي انځور جوړوني وخت راشي دغه ټول ذهن ته سپارل شوي

ټوکي په کارېږي. په شعر کي د داسي تصوير هستووني اړتيا په منظومو (کيسه يي نظمونو) او يا هم هغو شعرونو کي ډېر ليدل کېږي چي محتوا يي د ښاغلي غريب ددغه شعر په څېر د دقيقې انځور هستوني اړتيا ولري. په لېريکو غزلونو، او زرو فورمونو کي د داسي تصويرونو راوستل يوڅه ستونزمن کار دی. اصلاً په شاعری کي نوي يا آزاد فورم ته د مخه کولو يو منطق هم دا و، چي په تنگواو محدودو قالبونو کي د خيال ټول تصويري اړخونه نه ځاېدل، د بيلگي په توگه که ښاغلي عاشق غريب غوښتي وای چي د خپل شعر همدغه محتوا په يوه اوږده قصيده کي ځای کړي، گومان نه کوم چي دومره به بريالی وای. ځوان شاعران که غواړي چي په شعر کي د خورا مهم جوړښتي عنصر (انځور) ډولونه وپېژني او بريالی کارونه يي زده کړي نو دي ته اړ دي چي بريالی بيلگي هر ورو ولسولي او پر تخنيکونو يي ځان پوه کړي، چي د ښاغلي غريب دغه شعر له همداسي برياليو بيلگو څخه دی.

دانه های باران آرام آرام از دل آسمان پایان می ریخت. رخسار مانند هر روز تند و شتابان سر به زیر و استوار راه می رفت. با نبود چتری، سر و شانه هایش کمی تر شده بود و او بی توجه به این وضعیت به سرعت قدم هایش می افزود و غرق دنیای خیالی خودش بود. یکبار با صدای برگ موتری حواسش پریشان شد، با وارخطایی به اطرافش دید. چیز مهمی اتفاق نیافتاده بود. دفعتاً نگاهش با يك جفت چشمانی که به او خیره شده بود، گره خورد. مرد جوانی با نگاه های سنگین، گرم و آتشین بدون اینکه پلکی بزند، متحیرانه نگاهش می کرد.

رخسار هم لحظاتی به مرد جوان خیره ماند. با آنکه نمی خواست رفتار او را جدی بگیرد، گرمی نگاه هایش تا اعماق قلبش نفوذ کرد. زود نگاهش را از او بر گرفت و با خود زمزمه کرد: "این نگاه ها با همه نگاه های دیگر فرق دارد".

بعد با وجودیکه می خواست باز به مرد جوان نگاه کند، ترس گنگ و مبهمی احاطه اش کرد و منصرف شد. همانطوری که به راهش ادامه می داد، چند بار زیر چشم متوجه شد که مرد جوان از آن سوی سرک یکجا با او می آید و لحظه ای چشم بر نمی دارد.

رخسار سنگینی نگاه های او را تا وقتی که به خانه رسید، احساس می کرد. وقتی داخل حویلی شد و دروازه را بست، حس کرد مرد هم ایستاد. قلبش به تپش افتاد نا

خود آگاه ترسید. یک دل را صد دل کرده از سوراخ کلید به بیرون نظر انداخت، دید مرد با ژست زیبایی، درخت مقابل حویلی آنان را متکا قرار داده و کتابچه یادداشتی را از جیبش بیرون آورد و روی آن چیزهایی نوشت، دقایقی همانطور مرد لبخند می زد، سر می جنباند و می نوشت. بعد کتابچه اش را درون جیبش گذاشته، به راه

افتاد. چند بار پشت سرش را دید و رفت. با رفتن او احساسات عجیبی ذهن رخسار را فرا گرفت؟ حس کرد چیزی را از دست داد. دلش فرو ریخت خواست باز هم او را ببیند و باز هم...

زود به خود غالب شد، بر احساسات و خواسته هایش خندید و با خود گفت: "چه مسخره است، شاید همین احساس گنگ عشق باشد." با عجله به منزل بالا دوید و از گوشه کلکین اتاقش به بیرون نظر انداخت. مرد بسیار دور رفته بود. با رفتن او حالت عجیبی برایش دست داد، با آنکه خود را قانع می ساخت که چیزی نیست، اما صدای تپش های قلبش چیز دیگری می گفتند. با همان حال به جانب کتاب هایش رفت. در انجام يك خاطره ناتمامش عنوان درشتی نوشت: "يك تصادف دوستداشتنی و يك عشق داغ!" می خواست. احساساتش را هم بنویسد که صدای مادرش را شنید. از نوشتن دست کشید و نزد او رفته تا شام مشغول کار و بار خانه شد. شب فرا رسید، سعی کرد بخوابد، اما رویا های شیرینی به سراغش آمدند. آرزو های مرده اش شاخ و برگ کشیده و دوباره زنده شدند. به یاد ناکامی ها و درد و رنج های گذشته افتاد، به تلخی گریست و دلش فشرده شد، آرزو کرد، تقدیر باز سر ناسازگاری با او را نگیرد و به همین امید خوابید.

صبح؛ بعد از خواب عمیق و سنگین، با احساس تازه و متفاوت از روزهای قبل برخاست. صورتش را در آینه دید، لبخند خوشایندی روی لب هایش نقش بست. کمی به خودش رسید و از خانه بیرون آمد. همه جا بوی بهار و گل و شگوفه می داد. آرام خندید و زیر لب گفت: "دیروز عشق به سراغم آمد، عشق مسخره و خوشایند... کاش باز او را ببینم".

ایستگاه موتر مانند هر روز دیگر مزدحم بود؛ اینسو و آنسو نظر افگند، تا اینکه باز گرمی نگاه های مرد را احساس کرد. فقط با چند قدم فاصله، او هم منتظر موتر ایستاده بود. با دیدن مرد در درونش گویی انقلابی برپا شد. صدایی از اعماق وجودش پیهم بر می خاست: "عشقی که در انتظارش بودی، همین است او را از نظر نیانداز!"

موتر شهری سر رسید و همه بالا شدند، در میان موتر هم نگاه رخسار به نگاه های مرد جوان گره خورد. نگاهش را زود دزدید. قلبش تپید و فشرده شد. وقتی از موتر پیاده شد باز هم او را دید که با گرمی نگاهش می کند...

دیگر در همه جا همان جفت چشمان با گرمی و صمیمیت نگاهش می کردند، اما رخسار از ترس رسوایی و بدنامی خودش را پنهان می کرد.

روز دیگر باز هم باران می بارید، شدیدتر از روز قبل، ولی این بار رخسار چتری اش را سپر قرار داده و باز دزدانه اطرافش را از نظر گذشتاند. به زودی مرد جوان را دید که با نگاه های گرم و صمیمی به دنبالش آمده بود. باز نقش قدم هایش روی گل های کوچه

باقی می ماند و جایش را باران پر می کرد. رخسار یکی دو نگاهی به او انداخت و به خانه رفت.

بعد از آن، هر شب را به امید دیدار مرد جوان به روز می رساند و آرزوهای رنگینی می یافت.

روز بعد باز حینی که به وظیفه می رفت، مرد جوان را دید، اما این بار در نزدیکی اش، فقط با دو سه قدم فاصله، هیجانی و دستپاچه شده بود. مرد کمی به سرعت قدم هایش افزود و در کنار رخسار به راه افتاده و آرام گفت:

"ببخشین مزاحم تان نمی شوم آگه همراهی تان..."

رخسار که باورش نمی شد، آنچه شب آرزو نموده، صبح به وقوع پیوسته باشد، با وارخطایی و صدای گرفته گفت: "بفرمایین! مزاحمت چه؟"
مرد جوان با آواز ملایم گفت:

"موتر بسیار دیر می آید، خوبست در این هوای گوارا قدم زده برویم."
هنوز رخسار حرفی نزده بود که مرد ادامه داد: "ببخشین که از چند روز بدین سو مزاحم تان می شوم. من شما را می شناسم و با نام و شخصیت تان آشنایی دارم و قصد بدی از این کارم ندارم."
رخسار با آنکه هزاران حرف برای گفتن داشت، سخت زیر تاثیر رفته و چیزی گفته نمی توانست. در همین هنگام موتر شهری آمد، مرد خدا حافظی نموده و هر دو به موتر بالا شدند..
عصر باز او را در کنارش لبخند زنان دید. مرد خود را به او رسانده گفت: "سلام! صبح فراموش کردم، نام من آرش است. راستی از صبح تشکر که گذاشتید همراه تان باشم. وقتی همراه خوبی داشته باشی، راه کوتاه و انتظار بی معنی می شود."

رخسار باز هم زیر احساسات قرار گرفته، لال شد و چیزی گفته نتوانست. مرد جوان او را به حال خودش گذاشت و خدا حافظی نمود. او دور و دورتر می شد و رخسار بر خودش قهر بود و خود را ملامت می کرد که چرا با او حرفی نزد. تصمیم گرفت صبح، همین که او را دید به خود جرئت داده و همایش صحبت کند...
باز شب دراز و خیال پردازی های طویل رخسار فرا رسید. او که چشمانش را به سقف دوخته بود با خود می گفت: "شاید از مه خوشش آمده باشه، باید ازش بپرسم چرا انتخابم نموده، چقدر دوستم داره و..."
همین گونه تا خواب به سراغش آمد، تصامیم متعددی گرفت و باز لغوشان کرد.

صبح منظم تر از هر روز دیگر لباس پوشید. می خواست در مورد تصمیمش به مادرش بگوید، ولی ترسید و نتوانست. با عجله از خانه خارج شد. باز چشمانش در میان بیروبار مردم آرش را می پالید، اما خلاف توقع، چشمانش سرگردان و منتظر ماندند و دلش بیتاب و بیقرار شد، با خود گفت: "نکنه مریض شده باشه یا دیروز که چیزی نگفتم، دلش رنجیده، کاش یک چیزی می گفتم... کاش پیدایش کنم و کاش باز ببینمش..."
با دل پر اندوه به وظیفه رفت. در راه برگشت هم او را ندید. اضطراب و دلهره اش بیشتر شد. غم از دست دادن

آرش درونش را می خورد. شب همین که با خودش تنها شد. بغضش ترکیب و به گریه افتاد.

شب ها و روز های زیادی گذشتند و کارش همین گریه های پنهانی شده بود. هر روز به امید اینکه حتماً امروز آرش را می بیند، به سر می رسید. برای رخسار از دست دادنش کشنده، انتظارش عذاب آور و تلخ بود. روزها گذشت و هفته ها و ماه ها، اما از آرش خبری نبود.

رخسار نه خواب داشت و نه بیداری و دیوانگی و جنون عجیبی احاطه اش کرده بود. بارها با خود می گفت: "شاید این همه

غم خوردن و درد داشتن برای هیچ باشد، او فقط در زندگی ام آمد تا بر غمهایم بیافزاید. شاید هیچ دوستم نداشته، شاید پشت دیگری رفته و من هجران بیهوده می کشم."

آرام آرام افسردگی و یاس او را در خود گرفت، سرخی گونه ها، برق چشمان، طراوت و شادابی اش را از بین برد و امید هایش را به نومییدی مبدل ساخت.

دیگر عشق را دروغ و مسخره، داستان و افسانه و مردها را خاین، بیرحم و بی پروا و خودش را بدبخت و بیچاره می دانست ...

یک روز گویی زمین ترکید و مانند لاله بهاری باز همان چشمان و همان نگاه های گرم را دید که به سویش می آیند. غم ها یادش رفتند و روزهای تلخ هجران فراموشش شدند. لبخندی روی لب های ترک خورده اش هویدا شد. مرد با سلام گرم و تبسم صمیمی گویی خوشی و خوشبختی را برایش به ارمغان آورده باشد، گفت: "امروز دیر بعد آمدم و برایت تحفه ای دارم."

رنگ از رخ رخسار پرید و دستپاچه شد. نمی دانست چه بگوید، کلمات از ذهنش فرار می کردند. به... به... من... من... کنان تا می خواست، چیزی بگوید که آرش کتاب کوچکی را از جیبش بیرون آورده گفت: "زیاد وقت تانه نمی گیرم. گفته بودم که از تعقیب کردن شما هدف بدی ندارم. مه داستان نویس هستم. از همان روز اول چشمان شما را مملو از صفا و صمیمیت یافتم و بعد با همیابی با شما درک کردم که شما دختر بی جوره هستید. با تعقیب شما می خواستم. تجربه کنم که چگونه جوان سرگردانی می تواند، قلب معشوق از همه متفاوتش را به دست بیاورد." و خنده کنان کتاب را به دستش داد.

رخسار که نمی دانست چه بگوید با داستان لرزان کتاب را گرفت. روی جلد خواند. "داستان های عاشقانه" پشت جلد عکس خندان آرش با همان نگاه های گرم و لبخند صمیمانه، روی صفحه اول با خودکار آبی نوشته شده بود.

سلام به نگاه های مملو از صفا و صمیمیت و قلب پاک تان!"

داستان آخری این کتاب را با الهام از ارتباط کوتاهی که با شما داشتم، نوشتم. ام. امیدوارم برداشت های شخصی ام از احساسات شما که مطمئنم این گونه نبوده، غلط نباشد. این نوشته، داستان بیش نیست.

به آرزوی بهروزی تان!

رخسار سرش را بلند کرد با

خواندن کلمات نوشته شده روی صفحه کتاب دلش مالامال از اندوه و درد و تنفر و انزجار شد.

آرش هنوز سخن می گفت، مگر رخسار مات و مبهوت به چشمانش خیره مانده و می دید با چه بیرحمی با احساسات او بازی شده و مسخره شده است. دفعاً تمام قوایش را جمع کرده، کتاب را به یک سو زد و سیلی محکمی نثار آرش نموده و گریه کنان دور شد. عذر و زاری های آرش نتوانست جلو گریه هایش را بگیرد... نسیم خوشایندی موهای رخسار را به نوازش گرفته و همزمان با آن اوراق کتاب حاوی داستان های عاشقانه را صفحه می زد...

پلان نشراتی

تلویزیون ملی افغانستان

یکشنبه	دوشنبه	شنبه	وقت
پروگرام دینی	پروگرام دینی	پروگرام دینی	۶/۰۰
اخبار	اخبار	اخبار	۷/۰۰
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	۷/۱۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۸/۰۰
ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	۸/۱۰
اخبار	اخبار	اخبار	۹/۰۰
اردوي ملي	اینده سازان	ورزش هفته	۹/۱۰
میله - جهان حیوانات	زراعت - پولیس	هر جا هر رنگ	۹/۳۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۱۰/۰۰
مردم و مسوولان - سریال	مباحثه	بحث هفته	۱۰/۱۰
دستورد	جهان ما	ادامه بحث هفته	۱۰/۴۰
پشه نی و بلوچی	پشه نی و بلوچی	پشه نی و بلوچی	۱۱/۰۰
گزارش	گزارش	گزارش	۱۱/۴۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۱۲/۰۰
جستجوی حقایق	کورنی ژوند	تندرستی	۱۲/۱۰
والعصر	پرسشهای دینی	درر هگدنور	۱۲/۳۰
نورستانی	نورستانی	نورستانی	۱/۰۰
خواهره او ترخه - مرچ سرخ	مجله تلویزیونی - مشعلداران	رنگین کمان	۱/۲۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۲/۰۰
مردم و موسیقی	هوا و نوا	ساعتی با شما - کنسرت	۲/۱۰
ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	۳/۰۰
کارتون	کارتون	کارتون	۳/۴۰
اخبار	اخبار	اخبار	۴/۰۰
کلکین	کودک	اینده سازان	۴/۱۰
جوانان	شهر ما خانه ما	آه واه	۴/۳۰
خبرونه	خبرونه	خبرونه	۵/۰۰
پرسشهای دینی	قضا - بسوی نور	والعصر	۵/۱۰
ادامه پرسشهای دینی	د دروازو ترشا	دستورد	۵/۳۰
صدای آشنا	صدای آشنا	صدای آشنا	۶/۰۰
نیمه دیگر	سریال عشق پیری	سریال	۷/۰۰
گزارش	گزارش	گزارش	۷/۳۰
اخبار	اخبار	اخبار	۸/۰۰
آئینه شهر	انعکاس	کاروان حله - مردم و مسوولان	۹/۰۰
فرهنگ مردم - کتاب	هفت شهر هنر - گذرگاه تبسم	مجله - مشعلداران	۹/۳۰
اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	۱۰/۰۰
مباحثه	نقد ونظر	سریال	۱۰/۱۰
سریال عشق پیری	ورزش خارجی	ازلابلاي آرشیف	۱۱/۰۰
هوا و نوا	زمزمه ها	زمزمه ها	۱۱/۴۰
اخبار	اخبار	اخبار	۱۲/۰۰
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	۱/۰۰
اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	۲/۰۰
مباحثه	آئینه شهر	ساعتی با شما	۲/۱۰
کاروان حله - مردم و مسوولین	فرهنگ مردم - کتاب	ادامه ساعتی با شما	۲/۳۰
سریال	نیمه دیگر	پرسشهای طبی	۳/۰۰
مجله - مشعلداران هنر	مردم و موسیقی	کنسرت	۳/۳۰
گزارش	ادامه مردم و موسیقی	ادامه کنسرت	۴/۰۰
والعصر	پرسشهای دینی	رهگنر نور	۴/۳۰
ورزش هفته	جوانان	کورنی ژوند	۵/۰۰
اینده سازان	کلکین	اردوي ملي	۵/۳۰

پلان نشراتی تلویزیون ملی افغانستان

جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه شنبه
پروگرام دینی	پروگرام دینی	پروگرام دینی	پروگرام دینی
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر	سلام صبح بخیر
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر	ادامه سلام صبح بخیر
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
فلم هنري برای اطفال و نوجوانان	نونهالان	کودک	کلکین
ادامه فلم اطفال	یسوی خوشبختی	شهر ما خاته ما	جوانان
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
لاپلاي آرشیف	اقتصاد	تودی شیبی	اینه شهر
ادامه لاپلاي آرشیف	نگاه - سینما	فرهنگ مردم - کتاب	کاروان حله
پشه نی و بلوچی	پشه نی و بلوچی	پشه نی و بلوچی	پشه نی و بلوچی
گزارش	گزارش	گزارش	گزارش
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
سریال - شما و تلویزیون	نیمه دیگر	انعکاس	سریال
سیرت النبی (ص)	درسهای از قران	پرسشهای دینی	قضا - بسوی نور
نورستانی	نورستانی	نورستانی	نورستانی
پرسشهای دینی	چشم انداز - نیش نوش	هفت شهر هنر - گذرگاه تبسم	نقد و نظر
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
هوا و نوا	مردم و موسیقی	موسیقی ذوقی	پرسشهای طبی-موسیقی محلی
بلوچی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی	ترکمنی و ازبکی
کارتون	کارتون	کارتون	کارتون
اخبار	اخبار	اخبار	اخبار
میله - جهان حیوانات	هر جا هر رنگ	جهان ما	نونهالان
کورنی ژوند	آه واه	زراعت - پولیس	جهان حیوانات راپور علمی
خبرونه	خبرونه	خبرونه	خبرونه
در رهگذر نور	سیرت النبی (ص)	خبرونه	پرسشهای دینی
اردوی ملی	ورزش هفته	درسهای از قران	ادامه پرسشهای دینی
کاروان صدای آشنا-پرسشهای طبی	صدای آشنا	ویکت - مستطیل سبز	صدای آشنا
سریال (رو برو با مردم)	تندرستی	صدای آشنا	یسوی خوشبختی
گزارش	گزارش	سریال - شما و تلویزیون	گزارش
اخبار	اخبار	گزارش	اخبار
ساعتی باشما	در جستجوی حقایق	اخبار	اقتصاد
ادامه ساعتی باشما	خواه او ترخه- مرچ سرخ	نگاه - سینما	چشم انداز - نیش و نوش
اخبار انگلیسی	اخبار انگلیسی	رتگین کمان	اخبار انگلیسی
بحث هفته (در ختم هر ماه برنامه)	فلم هنری	اخبار انگلیسی	تودی شیبی
usid	ادامه فلم هنری	صور خیال	سریال خارجی
کنسرت	ادامه فلم هنری	بزم غزل	مردم و موسیقی
ادامه کنسرت	اخبار	ادامه بزم غزل	اخبار
اخبار	سلام صبح بخیر	اخبار	سلام صبح بخیر
سلام صبح بخیر	اخبار انگلیسی	سلام صبح بخیر	اخبار انگلیسی
اخبار انگلیسی	سریال - شما تلویزیون	اخبار انگلیسی	انعکاس
بحث هفته	رتگین کمان -	اقتصاد	هفت شهر هنر - گذرگاه تبسم
مرچ سرخ - خواه او ترخه	سینما - نگاه	چشم انداز- نیش و نوش	سریال
تندرستی	موسیقی ذوقی	نقد و نظر	شهر ما خاته ما
مردم و موسیقی	ادامه موسیقی ذوقی	یسوی خوشبختی	تودی شیبی
ادامه مردم و موسیقی	سیرت النبی (ص)	گزارش	قضا - بسوی نور
درسهای از قران	پولیس - زراعت	پرسشهای دینی	دستاورد
قوالی	مستطیل سبز - ویکت	ادامه پرسشهای دینی	کودک
ورزش هفته		نونهالان	

انخور، تخیل او تخییل

که د تصور او تصویر تر منځ پوله ډیره نری ده، نو د تخیل او تخییل تر منځ هم ډیر نری ————— دی. د تصور او تصویر د توپیر په برخه کې باید وویل شي چې لومړی د یوڅه په باب بڼه تصور کول دي، او بیا تصویر جوړیږي. شاعر لومړی د یوڅه په باب بڼه تصور کوي، بیا له خپلو شعري تجربو او کلماتو څخه په گټې اخستني سره، له هماغه ————— تصورته تصویر جوړوي. دغه راز د تخیل او تخییل په باب همدا مطلب صدق کوي. لومړی د یوڅه په باب خیال او تخیل کیږي او بیا وروسته له لږ کار څخه تخییل ورنه جوړیږي.

د تخیل او تخییل ډیر نازک سرحد داسې دی چې شاعر په تخیل باندې کار کوي او تخییل ورنه جوړوي. دغه راز که تخیل او تخییل له تغیر او تغییر سره پرتله کړو، نو تغیر په خپله بدلیدو او تغیر کولو ته ویل کیږي، او تغییر ارادتمآ بدلولو ته وايي. ددې استدلال له مخې تخییل ته د شاعر ارادې کار ویل کیږي او تصویر ته هم باید د شاعر ارادې کار ویل شي. په همدې ډول که د تصور او تخیل کلمې د تعلم له وینې سره او د تصویر او تخییل کلمات د تعلیم له وینې سره وتلو، نو برابرې سره څیږي. ځنګه چې تعلم زده کولو ته وايي او تعلیم ورزده کولو ته ویل کیږي، نو تصور او تخیل که په لومړي گام کې زده کول وگڼو، نو په مقابل کې تصویر او تخیل ورزده کول گڼلای شو؛ ځکه نو ویلای شو چې تصور او تخیل د شاعر زده کول او تصویر او تخییل یې ورزده کول دي. ددې خبرې یادول هم ضروري دي چې تصویر او تخییل سره څه ناڅه یوه مانا لري او لکه څنګه چې یادونه وشوه د دواړو ارکان یوډي او هغه تشبیه، مجاز، کنایه، استعاره، اسطوره

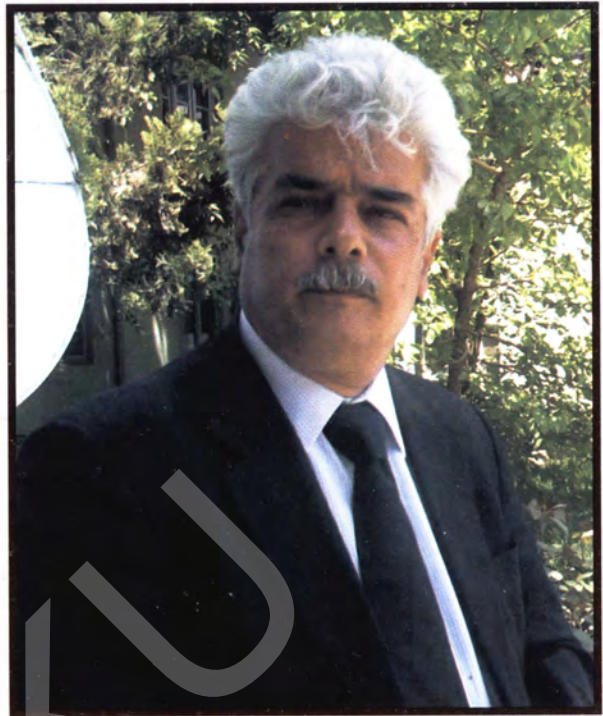
رمز او نونو ————— ور دي، د شعري ارزښتونو په لوړولو کې تخییل ډیر ————— نقش لري. په مخکینيو بحثونو کې وویل شول چې د تخیل کلمه د محاکات له وینې سره سمه او برابره ده او بیا دا چې د تخییل د کلمې مفهومي سیمه د محاکات او تشبیه له وینو څخه ارته او مناسبه ده. د تخییل ډیر ژند (تعریف) له څیرني څخه د پایله اخستل کیږي چې تخییل په اصل کې د ناورته مفهونو د یووالي څرگندوی دی. تخییل د شعردرمانځ ته کولو یا تخلیقولو په بهیر کې د انسان ایجادي تفکر جوړوي او هر کله چې له طبیعت څخه، نوموړي سره ورته اوسره جلا مفاهیم او شیان سره اندول او سمون مومي، د انسان په ذهن کې د انځورونو په بڼه رامنځ ته کیږي او په پای کې د انسان په ذهني واقعیت باندې بدلېږي او دغه واقعیت د انځورونو په بڼه د ژبې په واسطه د شعريه نامه بیانېږي. نو دلته دی چې ویلای شو، په خپله شعري تخییل دی. ځکه که په شعري تخییل نه وي، شعر نه شو ورته ویلای. کوم لغات چې د شعريه نامه یو بدل په ځنګ کې ایښودل کیږي، باید د انځورونو او تخییل درلودونکی وي، پرته له هغو یې د شعريه نامه نه شویاډولای؛ نو همدا یې ځای دی چې وویلای شو: شعري تخییل او تخییل یعنی شعر. دلته دا پایله تر لاسه کیږي چې د شعري ارزښتونو په لوړولو کې د تخییل نقش ډیر ————— وړ او مهم دی. ځنګه چې بڼه کاره شوه په شعري د انځور او تخییل شته والی، شعر ته ژوند وربښي او د شعريت سرحد ته یې رسوي، ځکه نو ویلای شو چې د شعري ارزښتونو په لوړولو کې تخییل ټاکونکی رول لري. د شعرد ډیر ژند (تعریف) په تاریخ کې یو ډیر ژند داسې راغلی دی چې:

شعرد یو بیونو (لغاتو) دواړه کولو او نږدی کیدلو پایله ده. نوله همدې امله چې بیونو (لغات) یو بل ته نږدی کیږي او خپلې عاطفې اړیکې سره ټینګوي، نو تازه اونوي انځورونه زیږي او تخییل رامنځ ته کیږي، او همدا انځور او تخییل دی چې د شعور اړیکې له شي سره ټینګوي. ژان پل سارتر ویلي دي چې د انځور او تخییل بیونو کولای شي چې د شعور اړیکه له شي سره وټاکي. په بله وینا انځور او تخییل په شعور کې دیوه شي د ظهور خاص ډول دی او د لغاتو په نږدی کولو او نږدی کیدو کې د تخییل نقش ډیر ارزښتناکه دی، که چېرې شاعر د بیونو نږدی کولو په وخت کې له انځور او تخییل څخه کار ونهخلي، نو بیا به یې شعر نه وي ویلای او د نظم ډیر ژند له مخې به یې لغات ځنګ په ځنګ سره ایښي وي، چې د شعريت کړی ته نه شي ورنږدی کیدلای. په شعر کې هر کله د انځور او تخییل پر شته والي باندې ټینګار شوی دی او د شعرد ډیر ژند په تاریخ کې په سلو کې اته نوي ډیر ژندونه داسې دي چې په شعري د انځور او تخییل شته والی ډیر اړین دی. اوس اوس ټول په دی پوهیږي چې په شعري د انځور او تخییل شته والی ډیر ضروري دی، دا هم ثابت شوی ده چې که په شعري بڼه ځنګه چې وي، نو لوستونکي او اوریدونکي ته هیڅ کله د شعر منځپانګه ژراوښه نه شي لیدلای. او ځنګه چې د شعر بڼه ځنګه د انځورونو له انځورونو نه اوهمدې دلیل له مخې ټینګار کیږي چې په شعري د تخییل او انځور نقش ډیر لوړ دی، ځکه چې شاعر له تخییل څخه په گټه اخیستنې سره کولای شي دخپل شعري پیام نور ته په بڼه شان رسوي او د همدې تخییل په مرسته دده شعر دنوروله پاره د منلو وړ وگرځي.

کارمندان رادیو تلویزیون ملی افغانستان

محمد سمیع ستا نکزی

سید مرتضی قاطع

سید حبیب

کل احمد وحید

ACKU

Jalal

HE

8700-9

77 اپ

29 ا

71

